

Opplysningsvesenets fond

Opplysningsvesenets fond
Postboks 535 Sentrum
0105 Oslo
Besøksadresse:
Rådhusgata 1-3

Telefon 23 08 15 00
Faks: 23 08 15 01

www.ovf.no
ovf@ovf.no

MODUM PRESTEGÅRD

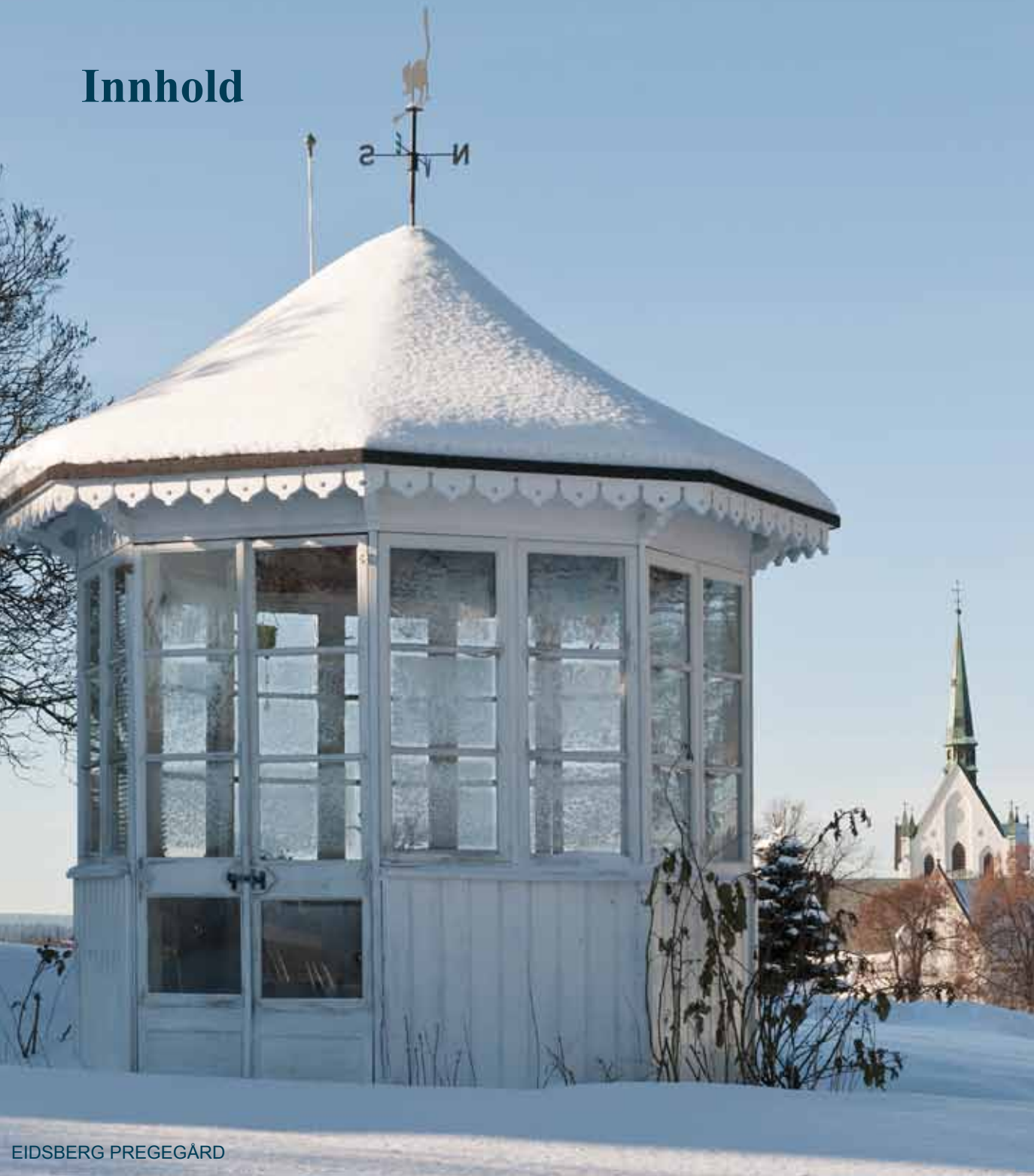
Årsrapport 2009

Opplysningsvesenets fond

Innhold

Om Opplysningsvesenets fond	5
Nøkkeltall	6
Fondet er beskyttet av Grunnloven	8
Kulturminneåret 2009	9
Organisasjon	10
Geografisk fordeling av fondets eiendommer	11
Intervju med biskop Ingeborg Midttømme	13

FONDETS VIRKSOMHETSOMRÅDER

Finans	14
Presteboliger	16
Jordbruk	18
Skog og utmark	20
Eiendom og festetomter	22
Eiendomsutvikling	24
Kontoreiendommer	24
Småskala vannkraft	28
IKT	30

STYRETS ÅRSBERETNING	34
-----------------------------	----

REGNSKAP

Regnskapsprinsipper	43
Resultatregnskap	44
Balanse	45
Kontantstrøm	46
Noter	47
Revisjon	62
Forvaltningsorganet for Ovf	63

Naturalytelser	64
-----------------------	----

An aerial photograph of a snowy winter landscape. In the foreground, a church with a tall, dark steeple and a cross on its roof is visible, surrounded by snow-covered trees. To the right, there are several red wooden farm buildings with snow on their roofs. The background shows a wide, snow-covered field and a line of trees under a pale sky.

Visjon

Opplysningsvesenets fond skal gjennom profesjonell finans- og eiendomsforvaltning skape verdier til fordel for Den norske kirke.

Opplysningsvesenets fond

Opplysningsvesenets fond ble opprettet i 1821. Fondet er hjemlet i Grunnlovens § 106 og ble i 1996 regulert i egen lov. Fondet er underlagt Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet. Fondet har eget styre.

Fondets verdier består av fast eiendom og verdipapirer.

Fondet har ingen ansatte, men drift, utvikling og forvaltning av fondets verdier finner sted i et eget forvaltningsorgan som har 45 ansatte. Utover egne ansatte gjøres omfattende bruk av tjenesteleverandører innen forvaltning av fast eiendom og finanskapital.

Fondets verdier er ved utgangen av 2009 anslått til 6 milliarder kroner. Av dette utgjør finanskapitalen rundt 1,5 milliarder kroner.

Fondets virksomhet skal komme Den norske kirke til gode. Dette skjer gjennom å holde boliger for prester og ved å yte pengestøtte i form av ulike tilskudd. Verdien av samlet ytelse er for 2009 beregnet til 196 millioner kroner.

Nøkkeltall

TALL I MILL KRONER	2009	2008	2007	2006	2005
REGNSKAP					
Driftsinntekter	132	113	109	88	94
Gevinst salg av eiendommer	119	85	98	192	138
Sum inntekter	252	199	207	280	232
Driftskostnader	167	166	151	141	126
Driftsresultat inkl. gevinst salg av eiendommer	85	33	56	140	106
Årsresultat *)	185	-140	214	329	237
Investeringer (ekskl. kapitalinnskudd datterselskaper)	67	113	70	58	89
Forvaltningskostnader **)	89	87	91	83	73
Forvaltning i prosent av netto formue	1,5 %	1,5 %	1,4 %	1,3 %	1,2 %
FORDELING AV FORMUE (INKL. DATTERSELSKAPER)					
Verdipapirer	1 520	1 400	1 980	1 850	1 700
Bispe- og presteboliger	1 550	1 400	1 400	1 300	1 100
Festetomter	1 300	1 300	1 800	1 800	1 800
Skog, utmark og jordleie	800	800	700	700	700
Prestegårder/forpaktingsbruk	200	200	100	100	100
Kontoreiendommer til kirkelige formål	330	300	300	260	210
Eiendomsutvikling (inkl småkraft før 2009)	450	500	500	400	400
Småkraft	150				
Brutto formue	6 300	5 900	6 780	6 410	6 010
Gjeld datterselskaper	240	180	210	200	120
Netto formue	6 060	5 720	6 570	6 210	5 890
BRUKT TIL KIRKELIGE FORMÅL					
Drift og vedlikehold av fondets presteboliger	103,8	148,5	80,2	85,6	87,6
Netto tilskudd kommunale presteboliger	20,6	28,2	18,5	11,4	8,8
Tilskudd kirken via Kirkerådet	24,8	24,6	25,0	26,3	26,4
Medlemsregister og tilskudd til middelalderkirker	1,3	10,3	1,3		
Subsidieeffekt husleie egne presteboliger ***)	30,9	30,0	26,5	26,3	24,0
Datatjenester som ytes uten vederlag ***)	13,0	12,4	12,0	6,5	4,0
Subsidieeffekt lån til kirkelige formål ***)	1,3	2,1	1,4	2,0	0,8
Totalt	195,7	256,1	164,9	158,1	151,6

*) Årsresultatet omfatter et ekstraordinært tilskudd fra KKD på 30 MNOK

***) Forvaltningskostnader omfatter kjøp av tjenester fra eksterne leverandører

***) Verdien av naturalytelsler er omtalt nærmere på side 64 i årsrapporten

	2009	2008	2007	2006	2005
BYGNINGER					
Antall bygninger totalt	1 500	1 500	1 500	1 500	1500
Bruttoareal i kvm	270 000	270 000	270 000	270 000	270 000
Antall fredede bygninger totalt	320	320	320	322	325
Antall bispe- og presteboliger	433	439	439	440	440
Antall fredede bispe- og presteboliger	104	104	105	107	110
KONTOREIENDOMMER EID AV DATTERSELSKAPER					
Antall	8	7	7	7	6
Bruttoareal i kvm	19 000	18 000	18 000	18 000	16 000
Leieinntekter (millioner kroner)	18	18	17	13	11
FINANS					
Bokført resultat finansposter (millioner kroner)	70	-172	158	189	131
Markedsavkastning finansportefølje i %	5,5 %	-24,1 %	7,3 %	15,9 %	17,7 %
FESTETOMTER					
Antall fakturerte festere	8 839	8 762	9 488	9 885	10 633
Antall fakturerte innløsninger	977	195	493	636	791
Verdi innløsninger (millioner kroner)	53	55	68	99	84
Festeavgifter (millioner kroner)	61	59	51	37	42
SKOG OG UTMARK					
Areal skog og utmark daa	859 000	859 000	859 000	840 000	850 000
Andel produktiv skog daa	491 000	491 000	491 000	470 000	480 000
Avvirket volum m ³	69 000	54 000	45 000	41 000	34 000
Tilvekst volum m ³	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Driftsinntekter (millioner kroner)	27	26	24	19	16
JORDBRUK					
Antall forpaktningsbruk	35	35	35	35	46
Antall jordleiebruk	128	128	128	128	130
Driftsinntekter (millioner kroner)	10	9	10	9	10

Fondet er beskyttet av Grunnloven

Den 12. mai 2010 ble en merkedag i fondets snart 190-årige historie. Da avgjorde Høyesterett at det er grunnlovstridig å la regjeringens tomtefesteinstruks omfatte Opplysningsvesenets fond.

Ved instruksen er det bestemt at ved bortfeste til boligtomter av eiendom som er eid av staten eller statlig styrte virksomheter, skal festeavgiften reguleres og festetomtene kunne innløses på vilkår som er gunstigere for festerne enn det som ellers ville følge av festeavtalene og tomtefesteloven.

Dersom instruksen hadde blitt stående ville den kunne gitt et samlet tap på innløsning i størrelsesorden 1,4 – 1,65 milliarder kroner, samt et årlig inntektstap i festeavgifter på ca. 25 millioner kroner. Instruksen har allerede påført fondet betydelige tap i 2009 og 2010.

Dommen bekrefter på en tydelig måte den beskyttelse fondet og fondets formål har i Grunnlovens § 106.

Instruksen ble vedtatt av regjeringen høsten 2007. Allerede i Soria Moria erklæringen to år tidligere varslet regjeringen at den hadde til hensikt å gjennomføre en slik instruksjon. For Ovf har derfor saken vært en tung belastning i snart fem år.

Stor takk til Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon (KA) for den belastning organisasjonen påtok seg ved å stevne Staten for å få kjent instruksen ugyldig.

Fondet vil nå ta opp med regjeringen erstatningsspørsmålet med det utgangspunkt at alle tap som følge av instruksen skal erstattes ved innbetaling til fondet.

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Egil K. Sundbye'.

Egil K. Sundbye
Direktør i Ovf

1814
Kongeriget Norges Grundlov

§ 106

Saavel Kjøbesummer som Indtægter af det Geisteligheden benificerede Gods skal blot anvendes til Geistelighedens Bedste og Oplysningens Fremme.
Milde stiftelsers Eiendomme skulle blot anvendes til disses Gavn.

Stor aktivitet i Kulturminneåret 2009

Prestegården har gjennom århunder vært møtested for bygdefolket. Gården var og er en sentral institusjon i lokalmiljøet de fleste steder i Norge. I Kulturminneåret 2009 har Ovf, sammen med presten og andre lokale aktører, åpnet dørene til noen av prestegårdene. Folk satte stor pris på invitasjonen, og fra Lyngdal i sør til lbestad i nord strømmet folk til prestegården. Her en noen få glimt fra Kulturminneåret på prestegården.

Ovf har en stor bygningsmasse med 1500 bygninger over hele landet 320 av bygningene er fredet. Hver og en av bygningene kan betraktes som et kultuminne, og som en del av fondets kulturminnestrategi ønsker Ovf blant annet å bidra til å holde prestegårdshistorien levende.

Misjonsforeningene spredte seg etter hvert over hele landet, etter inspirasjon fra Gustava Kielland. Hun hadde lest om arbeidskvinneforeninger i utlandet og inviterte til forening i prestegården.

Den samme Gustava Kielland er opphavskvinnen til den kjente og kjære julesangen O jul med din glede, som selvsagt ble sunget da kulturminneåret i Lyngdal rundet av med juletefest i romjulen.

Bildene under viser omvisning i hagen på Asker prestegård i Akershus en regntung høstsøndag. Mer enn to hundre interesserte Askerbøringer fylte presteboligen og drengestuen hvor Asker husflidslag holder til.

På lbestad i Troms ble det satt fokus på prestenes rolle ved misjonering og fornorsking av den samiske befolkningen. Kulturminneåret ble også markert på Selje, og Nesset prestegårder, og overalt ble det vist stor interesse for historien som knytter seg til den lokale prestegården.

NESSET

LYNGDAL

I Lyngdal i Vest-Agder ble Kulturminneåret markert med flere arrangementer i løpet av året. Den nye soknepresten inviterte skoleklasser til omvisning i presteboligen. En omvisning som ble så vellykket at den måtte gjentas med egen visning for lærerne i kommunen. Sammen med forpakteren ble det arrangert åpen dag i prestegården, med grilling og sporlek i området.

På midten av 1800-tallet var Gustava og Gabriel Kielland prestefolk i Lyngdal, et prestepar som har satt tydelige spor etter seg. Ikke minst var Gustava Kielland en aktiv prestekone. Hun stiftet den første kvinneforeningen (bildet under viser staselige damer i misjonskvinneforeningen).

ASKER

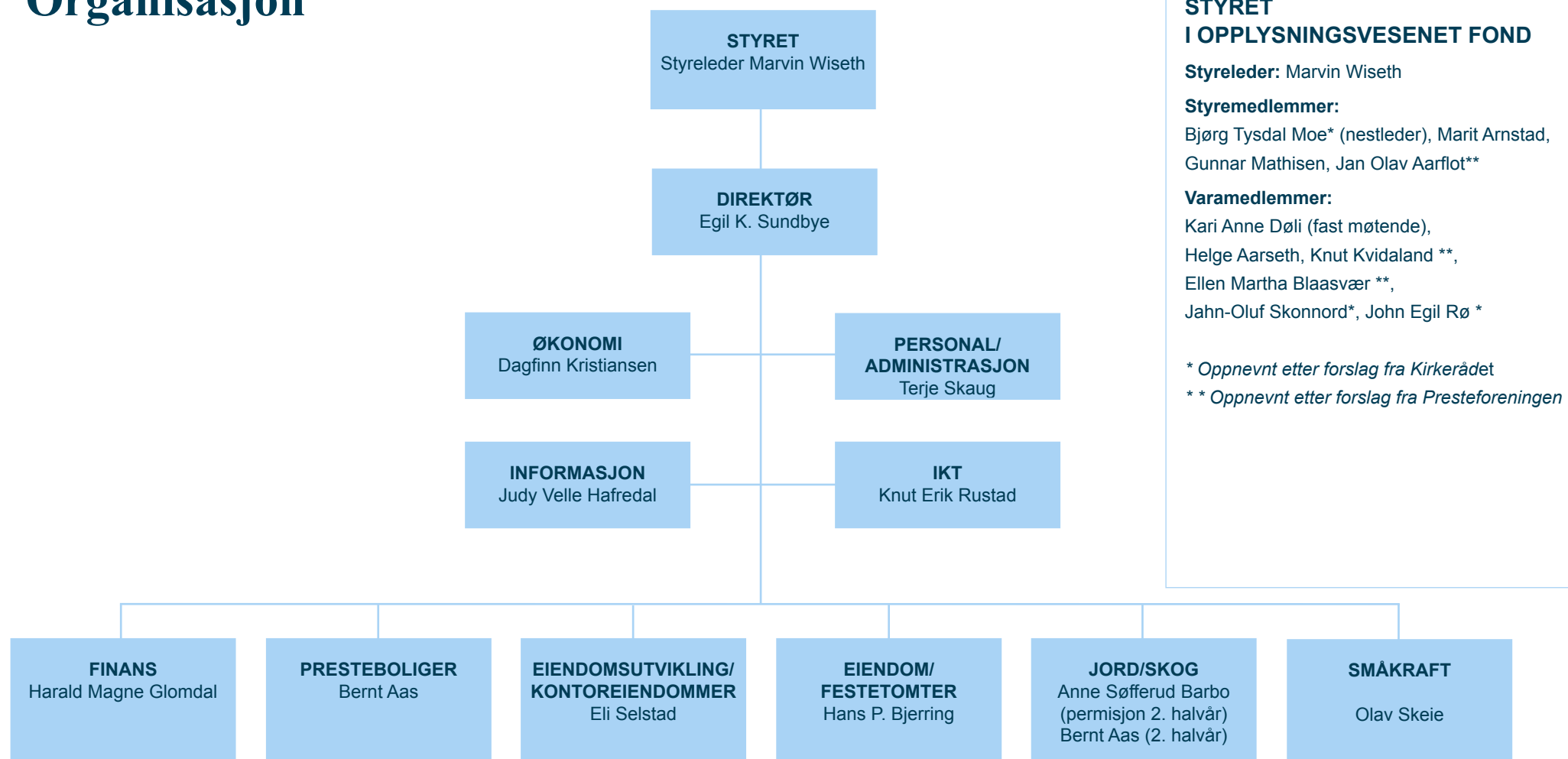

LYNGDAL

IBESTAD

Organisasjon

Fondets historie

1030

Norge kristnes ved Olav den hellige

1020-1152

Det Geistelighetens Beneficerede Gods etableres

1536-37

Reformasjonen
Kongen overtar kirken som statsanliggende

1814

Riksforsamlingen
Godset hjemles i
Grunnlovens § 106

Geografisk fordeling av fondets eiendommer

ANTALL DEKAR SKOG

Fylke	
Østfold	12 373
Akershus	31 058
Oslo	713
Hedmark	201 111
Oppland	110 240
Buskerud	84 121
Vestfold	6 480
Telemark	54 518
Aust-Agder	22 250
Vest-Agder	21 536
Rogaland	2 174
Hordaland	38 312
Sogn og Fjordane	14 237
Møre og Romsdal	43 106
Sør-Trøndelag	68 776
Nord-Trøndelag	42 400
Nordland	89 485
Troms	16 050
Finnmark	0

ANTALL FESTEKONTRAKTER

Fylke	
Østfold	525
Akershus	318
Oslo	29
Hedmark	413
Oppland	384
Buskerud	361
Vestfold	237
Telemark	706
Aust-Agder	337
Vest-Agder	277
Rogaland	399
Hordaland	273
Sogn og Fjordane	324
Møre og Romsdal	380
Sør-Trøndelag	336
Nord-Trøndelag	419
Nordland	2766
Troms	309
Finnmark	67

ANTALL EIENDOMMER*

Fylke	
Østfold	34
Akershus	33
Oslo	4
Hedmark	59
Oppland	57
Buskerud	41
Vestfold	23
Telemark	30
Aust-Agder	23
Vest-Agder	24
Rogaland	33
Hordaland	42
Sogn og Fjordane	38
Møre og Romsdal	47
Sør-Trøndelag	44
Nord-Trøndelag	38
Nordland	59
Troms	19
Finnmark	21

* Med eiendom menes forvaltningsenhet. En forvaltningsenhet kan omfatte alle arealene under en prestegård enten dette er skog, tomter, jordbruksareal eller andre arealer. En forvaltningsenhet kan således inkludere flere gårds- og bruksnummer.

1821

Opplysningsvesenets fond etableres med egen lov basert på gjenværende deler av godset

1821-2000

Store deler av godset selges

1954-1955

Prestene blir statslønnet

1996

Ny lov om Ovf. Avkastningen skal komme Den norske kirke til gode. Salg og utleie skal skje på markedsmessige vilkår

2001

Fondet skilles ut fra departementet med eget styre og direktør

Bolig for presten og prest for boligen

”Det sku bo folk i husan. Husan treng folk. Folk treng hus og hus treng folk. I all si tid”. Sitatet fra Kari Bremnes er som hentet fra en av fondets prestegårder. Livet på prestegården har preget mange norske bygder, noe vi ser tallrike spor etter i vår nære historie. Vi har bedt biskop Ingeborg Midttømme dele noen av sine tanker om presteboligene.

Ingeborg Midttømme

- Situasjonen er forskjellig rundt om i landet, understreker Ingeborg Midttømme. - En bolig sikrer at det er prest på stedet, og samtidig er prestene i ulike faser. Det finnes ingen fasit, understreker biskopen som selv har søkt seg til prestestillinger med boplikt.

Som biskop, tidligere leder i Presteforeningen og prest i Oslo og Salten kjenner Møre-biskopen godt til hvordan det er å leve med boplikt, og hun har synspunkter på hvordan ordningen kan og bør fungere som et virkemiddel for å rekruttere og beholde prester i tjeneste over hele landet.

KULTURMINNER

- Jeg er opptatt av at bopliktordningen skal være et gode også for boligen, sier Ingeborg Midttømme. – Noen boliger er av en slik karakter at man kjenner til gården fordi det er en prestegård. Hun trekker frem Nesset prestegård fra eget bispedømme som eksempel. Der vokste prestesønnen Bjørnstjerne Bjørnson opp og samlet sine inntrykk. Prestegårdstunet i Nesset er fredet og fremstår som et meget godt bevart anlegg med sine ti fredede bygninger samt en nyere garasje. De fleste av bygningene på prestegården i Nesset er i bruk som museum, mens presteboligen fortsatt huser presten.

EN ORDNING - ULIKE BEHOV

- For meg har det vært avgjørende at det fulgte bolig med prestestillingene jeg har hatt. Andre prester har imidlertid motsatte behov, og ønsker å bo i sin egen bolig. Som leder i Presteforeningen var det vanskelig for meg å gå inn for en ordning som krever boplikt for alle.

På generalforsamlingen i 2006 behandlet Presteforeningen spørsmålet om en oppmyking av bopliktordningen. Her tapte Midttømme og hennes mengingsfeller som ikke ønsket boplikt for alle. Et stort flertall ønsket å beholde ordningen. Siden den gang har Midttømme gått fra å være

fagforeningsleder til å representere arbeidsgiversiden som biskop.

NØDVENDIG MED BOPLIKT

- Jeg har de samme holdningene fortsatt. Men selv om jeg er for en oppmyking av bopliktordningen, mener jeg også at noen boliger og en god del stillinger, for eksempel proster og biskoper bør ha boplikt.

- For mange prester er det aktuelt å jobbe noen år i en landsdel der det ikke er aktuelt å kjøpe sin egen bolig. På mindre steder kan det for eksempel være vanskelig å få solgt boligen igjen. Boligordningen for prester bidrar også til at presten deler livsvilkår med folk i bygda. Presten bygger sterkere relasjoner ved å være en del av lokalmiljøet.

ØNSKER MER FLEKSIBILITET

- Over halvparten av prestene bør nok ha boplikt, men det må være en blanding av prestestillinger med og uten boplikt alle steder i landet. Det må være mulig å bytte stilling uten å måtte flytte samtidig. Å bytte bolig er en stor endring for hele familien, understreker biskopen.

Det er mange hensyn som skal balanseres i forholdet mellom presten, menigheten og boplikten. I forhold til fondets boliger gjelder det også at en del av bygningene bærer preg av at de trenger vedlikehold og oppgradering. Midttømme bemerker at moderne prester heller ikke kan bo på museum i en fredet bolig. - Restaureringer hvor presteboligen bringes tilbake til original stil blir ofte dyre oppussinger. Jeg har sett noen gode eksempler, men ikke alle restaurerte presteboliger er like bovennlige. Det blir et spørsmål om fokus, ikke bare på bygningen, men også på bygningens funksjon som moderne bolig.

BISPEBOLIGEN

Fondet kjøpte og utvidet bispeboligen i Molde med en

etasje før biskop Midttømme og hennes familie kunne flytte inn sommeren 2009. Mens de to eldste barna har blitt igjen i Oslo ble yngstemann med på flyttelasset til Møre og Romsdal.

Boligen ligger i et veletablert villaområde, og var opprinnelig et hus på en etasje fra 1969, som har fått bygd på en ny andreetasje. Resultatet har blitt en lys og trivelig bolig, beliggende høyt og flott over byen og med vakker fjordutsikt. Prosjektet ble et av de siste i fondet for den nypensjonerte prestegårdsinspektøren Jan Erik Løkke (70). Og Løkke har lagt både omtanke og faglig flid igjen etter seg i bispeboligen. I andre etasje har han sørget for en solrik og usjenerert veranda for biskopen, og loftsstuen har fått en kjøkkenkrok slik at familien har et alternativt oppholdssted når biskopen har sammenkomster rundt spisebordet i etasjen under.

For biskopen inviterer mer enn gjerne hjem til Parkveien. Den åpne første etasjen med kjøkken, romslig stue og en spisestue med 20 stoler rundt langbordet vitner om sosiale og aktive beboere.

Vedlikeholdet av presteboligene er en kostnadskreven oppgave. Årlig brukes om lag hundre millioner kroner av fondets avkastning til oppgaven. Som leder i presteforeningen hadde Ingeborg Midttømme et sterkt engasjement for beskyttelse av fondets verdier. Ikke minst i sine protester mot innføringen av regjeringens tomtefesteinstruks, hvor fondet ble pålagt å selge boligtomter til priser langt under det som er regulert gjennom Tomtefesteloven. Her deler Midttømme oppfatning med hele Den norske kirke, og Høyesterett som i mai slo fast at fondets verdier er beskyttet av Grunnloven. Verdier som i fremtiden vil sikre vedlikehold av Ovfs mange presteboliger.

Finans

I kjølvannet av finanskrisetåret 2008 har utviklingen vært positiv i 2009. Samlet avkastning for fondets investeringer i aksjer, obligasjoner, hedgefond, private equity og eiendom var på 5,5 prosent, mot minus 24 prosent året før.

Markedene opplever en betydelig oppgang etter 2008 med det største fallet i verdens kapitalmarkeder på mange tiår. Virkningene etter finanskrisen gjør seg imidlertid fortsatt gjeldene. I 2009 har det vært en betydelig kursoppgang i de internasjonale aksje- og rentemarkedene.

Også fondets investeringer i aksjer og rentepapirer har hatt en positiv utvikling i 2009, men effekten av oppgangen reduseres noe ettersom fondet har en mindre andel investert i disse aktivaklassene. En betydelig andel av investeringene er plassert i eiendom og private equity, som omfatter ikke-børsnoterte selskaper eller virksomheter. Disse investeringene ga en negativ avkastning, og er aktivaklasser som henger noe etter den positive utviklingen for aksjer og rentepapirer.

Fondets finansportefølje følger en investeringsstrategi med en rekke ulike aktivaklasser. Normalt vil denne spredningen

av investeringene i en diversifisert portefølje medføre lav korrelasjon* mellom aktivaklassene, og dermed en lavere risiko/ høyere avkastning. Unntaksåret 2008 medførte imidlertid en nedgang samtidig i alle aktivaklasser.

Fondets historie kan spores tilbake til førreformatorisk tid i Norge. Starten på aktiv forvaltning av finanskapitalen ser man med kong Oscar IIs godkjenning av kjøp av bykredittobligasjoner i 1899. I årene fra fondet ble etablert med egen lov i 1821 til omkring 1880 ble det solgt anslagsvis ti tusen gårdsbruk og enkeseter som lå under prestegårdene.

På 1930-tallet ble en del av formuen plassert i kommuneobligasjoner og sparebankobligasjoner, og noen av disse gikk konkurs på 1930-tallet. På denne tiden hadde fondet som strategi å plassere deler av formuen i skog, som en langsiktig og sikker investering. Blant annet ble

Tydalskogene kjøpt i 1939.

Det var imidlertid først i 1991 at fondet begynte å investere i aksjer med en kapital på mellom to og tre hundre millioner kroner. Kapitalen kom fra salg av eiendom, og fortsatt overføres deler av salgsgevinstene til finansplasseringer, samt til investeringer i nye forretningsområder som eiendomsutvikling og småkraft.

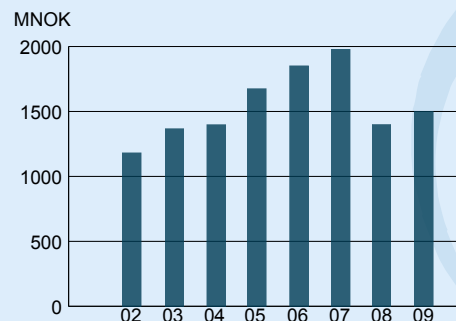
Styrets beretning (side 34) inneholder mer detaljert informasjon om finansforvaltningen i 2009.

* Lav korrelasjon innebærer at de ulike investeringstypene (aktivaklassene) følger ulike utviklingskurver, og dermed når topp- og bunn-nivå på forskjellig tidspunkt i tidssyklusen.

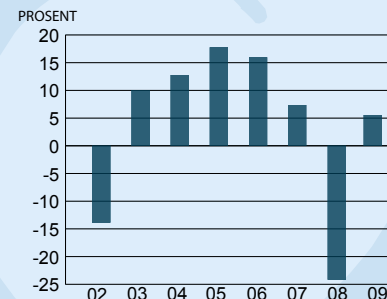
RESULTAT FOR FINANSFORVALTNING

TALL I TUSEN KRONER	2009	2008	2007
Renteinntekter finansplasseringer	25 056	22 757	10 980
Utbytte verdipapirer	5 041	26 299	66 143
Gevinst ved salg verdipapirer	-58 886	-53 403	58 819
Nedskrivning/reversering nedskrivning finansielle omløpsmidler	95 558	-208 102	0
Agio gevinst og tap	-194	23 095	16 203
Annen finanskostnad	-2 509	8 934	-3 499
Refusjon forvaltningsorganet	-1 304	-1 188	-783
Annen driftskostnad	-2 107	-2 448	-1 562
Fordelt administrasjonskostnad	-905	-882	-594
Resultat finansforvaltning	59 750	-184 938	145 707
Renteinntekter utlån	4 853	5 804	6 446
Resultat finans	64 603	-179 134	152 153

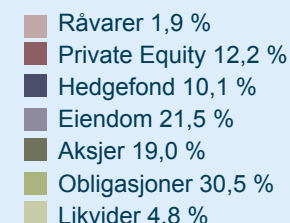
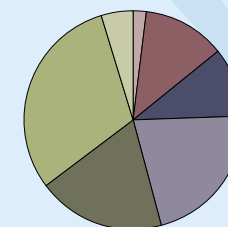
MARKEDSVERDI FOR FINANSPORTEFØLJEN 2002-2009

AVKASTNING FOR FINANSPORTEFØLJEN 2002-2009

ANDEL I ULIKE AKTIVAKLASSER 2009

ANDEL I ULIKE AKTIVAKLASSER OG FINANSAVKASTNING I PROSENT

	ANDEL I AKTIVAKLASSER		AVKASTNING OVF		AVKASTNING INDEKS	
	2009	2008	2009	2008	2009	2008
Likvider	4,8	6,9	0,5	0,4	2,2	6,7
Obligasjoner	30,5	22,9	22,8	- 19,7	16,0	- 14,3
Aksjer	19,0	11,5	42,1	- 45,3	59,0	- 47,9
Eiendom	21,5	25,6	-5,2	- 38,5	31,5	- 44,6
Hedgefond	10,1	11,6	0,5	- 18,9	15,0	- 24,8
Private equity	12,2	18,4	-15,0	9,0	26,5	- 54,1
Råvarer	1,9	3,1	13,5	- 4,5	13,5	- 46,5
Total	100,0	100,0	6,0	-24,1	24,4	-27,6

Presteboliger

Presteboligforvaltningen i Ovf er en viktig oppgave i forhold til fondets formål om å tilgodese kirkelige formål. Gjennom sine 433 presteboliger er fondet vertskap for prester og biskoper over hele landet.

Sammen med presteembetet følger som regel boplikt til stedets prestebolig. For kirken er dette et personalpolitisk virkemiddel for å sikre rekruttering til prestedtjenesten. Det er en stor oppgave å tilby gode boliger som møter moderne familiers forventninger til boligstandard.

I tillegg til kostnadene til egne presteboliger, bidro fondet i 2009 med 20,6 millioner kroner i netto tilskudd til kommunale presteboliger.

Selv om budsjettarbeidet høsten 2008 var preget av finanskrisen prioriterte likevel styret i Ovf i størst mulig grad å opprettholde aktiviteten innen presteboligforvaltningen for 2009. Departementet fant det imidlertid nødvendig å bidra med et ekstraordinært tilskudd på 30 millioner kroner gjennom revidert nasjonalbudsjett for at fondet skulle kunne sikre aktiviteten innen presteboligforvaltningen dette året.

Gjennom en årrekke har det blitt akkumulert et betydelig

vedlikeholdsetterslep. Dette ble i 2006 vurdert til å være i størrelsesorden 235 millioner kroner. Fra 2002 har fondet økt innsatsen i vedlikehold og oppgradering, med et mål om å kunne hente inn etterslepet.

I gjennomsnitt bruker fondet 200 000 kroner per bolig hvert år til drift, vedlikehold og oppgradering. I 2009 er 85 av boligene blitt rehabilitert for mer enn 300 000 kroner. Fortsatt finnes det likevel en del presteboliger som ikke er oppgradert til moderne boligstandard og komfort.

Det er en utfordring at mange av presteboligene er store bygninger, ofte med en grunnflate på mer enn 400 kvadratmeter. Dette er hus som er betydelig større enn moderne familieboliger, noe som bidrar til å gjøre forvaltningen av fondets boliger ekstra kostnadsnivende.

Det var 55 presteskifter i 2009, og syv av fondets boliger hadde redusert husleie.

104 av 434 boliger er fredet. Dette er i hovedsak store og flotte gamle trebygninger hvor det stilles særskilte krav til håndverk og materialvalg.

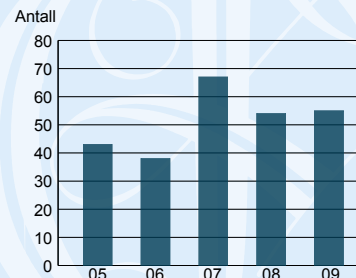
Som følge av de økonomiske forholdene i 2009 ble det økt fokus på salg. Det ble solgt 11 og kjøpt 6 presteboliger. Boliger hvor det ikke er spesielle hensyn som gjør at fondet bør eie dem blir stadig oftere solgt. Salgene skjer som regel ved presteskifte eller når presten får bofritak. Når fondet kjøper bolig, er dette som regel noe mindre boliger, i brukmarkedet.

Kulturminneåret 2009 ble markert på prestegårder over hele landet. Presteboligene og prestegårdene har ofte en sentral beliggenhet, og mange har et forhold til sin lokale prestegård. Det var stor interesse og god oppslutning om fondets arrangementer i kulturminneåret.

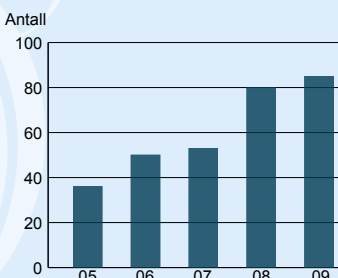
RESULTAT FOR PRESTEBOLIGFORVALTNINGEN

TALL I TUSEN KRONER	2009	2008	2007
Salg av eiendom	27 295	14 265	5 191
Driftsinntekter	14 374	13 947	13 613
Avskrivninger	-7 401	-6 027	- 4 721
Refusjon forvaltningsorganet	-7 820	-6 903	- 5 933
Kjøp av tjenester	-1 085	-3 043	- 1 810
Annen driftskostnad	-37 046	-41 607	- 31 180
Fordelt administrasjonskostnad	-6 030	-6 170	- 6 654
Driftsresultat	-17 713	-35 538	- 31 495
Driftsresultat ekskl. salg eiendom	- 45 008	-49 803	- 36 686
Investeringer	50 919	90 883	36 510

ANTALL PRESTESKIFTER 2005-2009

ANTALL REHABILITERINGER 2005-2009

FØLGENDE BOLIGER BLE SOLGT OG KJØPT I 2009:

Solgt:

- Lenvik
- Fauske
- Fjellberg
- Kråkerøy
- Voss
- Sandar
- Egersund
- Søgne
- Stor-Elvdal
- Tromsøysund
- Kvam

Kjøpt:

- Lenvik
- døveprestebolig Trondheim
- Byåsen
- Kvinesdal (Feda)
- Vanylven
- Bakke

NYBYGG

Den nye presteboligen i Feda i Vest-Agder gjenspeiler dagens arkitektur og design. Arkitekt er Marvin Birkeland ved arkitektkontoret Kristiansen og Selmer-Olsen i Flekkefjord.

Boligen er et vellykket byggeprosjekt tilpasset moderne familiebehov og strenge miljøkrav, blant annet med varmegjenvinning og vannbåren varme.

Enkel arkitektur og store vindusflater gir lyse og trivelige rom. Samtidig henter boligen inspirasjon fra de tradisjonelle prestegårdstunene gjennom bygging av garasje og boder i tilknytning til boligen.

Jordbruk

Jordbruket gjennomgår en kraftig omstilling. Dette berører Ovfs jordbruksvirksomhet som består av 163 prestegårder. Av prestegårdene er 35 forpaktingsbruk, mens jorda er leid ut på 128 bruk. Mange av eiendommene har stor kulturminneverdi.

KARTLEGGING OG ANALYSE

Det er en stor utfordring å følge med i jordbrukets utvikling, og i 2008 og 2009 har jordbruksavdelingen i fondet gjennomført en omfattende kartlegging av jordleiebrukene. Hensikten har vært å vurdere eiendommens bruk og fremtidige potensial.

Gjennom analysen har fondet lagt vekt på å kartlegge landbrukseiendommens kulturminneverdi, forholdet mellom jordbruksdriften og presteboligen, samt muligheter for eiendomsutvikling og salg. Potensial for utvikling av småkraft og uttak av mineraler har også inngått i vurderingene. Analysen av landbrukseiendommene gir fondet et godt grunnlag for forvaltning og utvikling i årene som kommer.

PREGTEGÅRDSTUN

Prestegårdstunet har gjerne en bygningsmasse som rommer en prestebolig, hvor presten har boplikt. Tett på

boligen ligger gårdsbrukets driftsbygninger, forpakterbolig, stabbur med mer. En aktiv prestebolig på gårdstunet gir føringer for bruk, utvikling og mulighetene for salg av den resterende eiendomsmassen.

SALG

Salgsprosessen vil fortsette i årene fremover. Salgene bidrar til fondets avkastning og tjener blant annet som finansiering for nye forretningsområder. Samtidig vil det være nødvendig å kanalisere betydelige beløp tilbake til de gårdsbrukene som fondet skal beholde. Dette er nødvendig for å sikre at gårdsbrukene holder tritt med utviklingen i jordbruket. Salg av landbrukseiendom er en tidkrevende prosess. Det er ofte knyttet en delingsproblematikk til salgene når fondets eiendommer skal skilles ut og selges.

KULTURMINNER

De 35 forpaktingsbrukene som fortsatt er i aktiv drift utgjør en verdifull kulturminnehistorie. Dette er prestegårder som

ofte utgjør en helhet med kirke, prestebolig og gårdsbruk. Prestegårdene har gjennom sin historie spilt en viktig rolle for utvikling av landbruk, utdanning, kulturliv og folkeopplysning. I kulturminneåret 2009 var det stor oppslutning da fondet trakk frem deler av prestegårdshistorien gjennom arrangementer på utvalgte prestegårder.

Fondet har et langsiktig mål om fortsatt å eie et representativt utvalg av prestegårdseiendommer, hvor eiendommene skal ha en bruks- og nytteverdi.

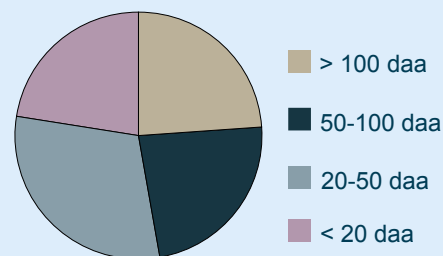
BEMANNING

Jordbruksavdelingen har hatt redusert bemanning i 2009. En svært stor andel av tiden har gått til løpende forvaltning av eiendommene. Avdelingen har et stort antall kontrakter for utleie av jord og bygninger, og det kommer en rekke henvendelser fra forskjellig hold om spørsmål som berører prestegårdene.

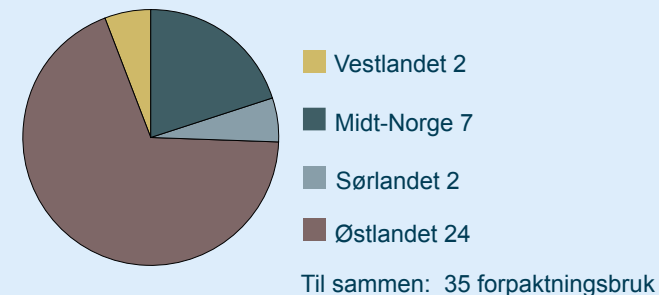
RESULTAT FOR JORDBRUK

TALL I TUSEN KRONER	2009	2008	2007
Salg av eiendom	5 407	6 551	3 549
Driftsinntekter	11 348	8 588	9 990
Avskrivninger	-2 471	-1 913	-1 507
Refusjon forvaltningsorganet	-2 450	-3 565	-2 814
Kjøp av tjenester	-566	-1 701	-762
Annen driftskostnad	-4 256	-7 437	-4 011
Fordelt administrasjonskostnad	-1 638	-1 886	-1 940
Driftsresultat	5 374	-1 363	2 507
Driftsresultat ekskl. salg eiendom	-33	-7 914	-1 042
Investeringer	5 154	11 159	7 850

FORDELING AV JORdleIEKONTRAKTER ETTER STØRRELSE

GEOGRAFISK FORDELING AV FORPAKTINGSBRUK

EIDSBERG PRESTEGÅRD

Skog og utmark

Omfattende angrep av barkbiller på Østlandet og i Trøndelag førte til økt hogst i fondets skoger i 2009. I tillegg til tømmerhogsten er det elgjakt og laksefiske som gir størst inntekter fra skog og utmark. Ovf har som langsiktig strategi å bygge opp trekapitalen i fondets skoger.

AVVIRKNING, DRIFTSFORHOLD, MARKED

Fondet er en stor kommersiell skogeier i nasjonal målestokk. De siste ti årene har det pågått en betydelig profesjonalisering av skogsdriften, og inntektene fra forretningsområdet er økt med 80 prosent. Høy faglig standard og økonomiske vurderinger danner grunnlaget for hvordan fondet på beste måte utnytter ressursene som skogseiendommene representerer. Skogen drives gjennom driftsavtaler med Norskog og 15 lokale skogforvaltere.

Forholdene for skogsdrift var gode i hele første halvår av 2009, mens uvanlig store nedbørsmengder senere førte til vanskelige kjøreforhold for uttransport av tømmer. Store mengder tømmer ble liggende i skogen inntil vinterføre i skogen forbedret transportforholdene.

Markedssituasjonen for tømmer ble direkte påvirket av finanskrisen, med fallende priser i første halvår av 2009, mens prisene tok seg opp i andre halvår.

Det ble hugget 69.000 kubikkmeter tømmer i 2009, noe som er ca. 17.000 kubikkmeter mer enn planlagt. Økningen

skyldes avvirkning av skog som var angrepet av barkebiller, og hogsten ble gjort for å minimere skade på skogen.

GRUS OG MINERALER

Fondet har om lag 20 avtaler om uttak av grus og mineraler. Dette er et forretningsområde hvor det kontinuerlig arbeides med å utvikle nye brudd og utvidelse av eksisterende uttak. I 2009 ble det inngått avtale om uttak av minst 250 tusen tonn grus fra Solum prestegård i Telemark.

NATURENS FORNØYELSESPARK

Sammen med to andre grunneiere disponerer fondet mer enn 100.000 dekar skog og utmark i Trysil og Åmot kommuner. Grunneierne har etablert selskapet Eltosgodset AS i 2009 og har som intensjon å tilrettelegge for utvikling av en naturens fornøyelsespark med en rekke nye tilbud og aktiviteter. Samarbeidet i Trysil har pågått i flere år, med en vesentlig utvikling i 2009 gjennom et forprosjekt for utnyttelse av området. Det er ønskelig at virksomheten kan bidra til å skape nye helårs arbeidsplasser. Planene for utvikling av en fornøyelsespark henger for øvrig sammen med utfallet av konsesjonssaken for eiendommen Jerpen

Granskaffet i Trysil kommune. Denne eiendommen er i 2009 solgt fra fondet til et selskap som eies av den samme gruppen som står bak selskapet Eltosgodset AS.

VERN

Gjennom flere år har det pågått en omfattende verneprosess av norsk skog. Fondet samarbeider med Direktoratet for naturforvaltning, og avgir store arealer for vern. Verneprosessene har pågått også i 2009. Mer enn 40 av fondets eiendommer er omfattet og til sammen er 140 000 dekar av prestegårdsskogene omfattet av vern.

Forpliktelse i henhold til miljøstandarden "Levende skog", sertifisering og påvente av makeskifteprosesser medfører også at betydelige arealer er unntatt vanlig drift. Dette gjelder til sammen 180 000 dekar. De vernede arealene består i hovedsak av hogstmoden skog.

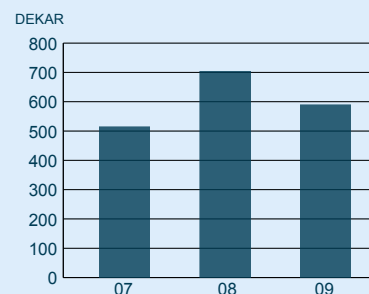
Skogsdriften i Ovf har begrenset negativ effekt på miljøet. Gjennom miljøsertifisering (blant annet FSC) av fondets skoger minimaliseres de negative konsekvensene.

RESULTAT FOR SKOG OG UTMARK

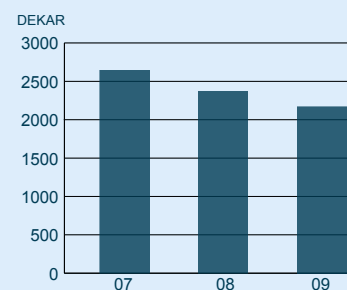
TALL I TUSEN KRONER	2009	2008	2007
Salg av eiendom	-1 774	243	4 749
Driftsinntekter	31 669	25 606	24 142
Avskrivninger	-80	-56	-53
Refusjon forvaltningsorganet	-476	-623	-681
Kjøp av tjenester	-4 858	-4 998	-4 290
Annen driftskostnad	-13 590	-12 712	-14 004
Fordelt administrasjonskostnad	-1 561	-1 492	-1 892
Driftsresultat	9 330	5 968	7 971
Driftsresultat ekskl. salg eiendom	11 104	5 725	3 222
Investeringer	2 223	2 416	21 784

AKTIVITETER I SKOGEN

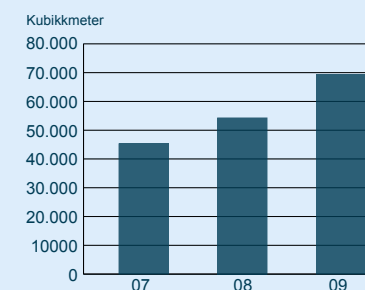
PLANTING

UNGSKOOPLEIE

TOTALAVVIRKNING

VINTERJAKT PÅ FJELLET

Eiendom og festetomter

Den største utfordringen for forretningsområdet foregående år var at regjeringens tomtefesteinstruks trådte i kraft den 1. januar 2009 for fondets festetomter til boligformål.

I løpet av året er det inngått drøyt 970 avtaler om innløsning til instruksvilkår av festetomt hvor fester selv er bosatt på eiendommen. Av disse gjaldt 547 fremfestetomter.

STORE TAP

I forhold til innløsningspriser beregnet etter tomtefestelovens regler innebærer disse innløsningene et tap for fondet på mer enn 241 millioner kroner per 31.12.2009. I tillegg kommer årlige tap på ca. 9 millioner kroner som følge av at fondet i 2009 måtte nedregulere allerede oppregulerte festeavgifter til et nivå som er i tråd med instruksen. Ytterligere tap følger av manglende adgang til å oppregulere festeavgifter til det nivå som følger av kontrakter og tomtefestelov.

Etter søksmål fra KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon slo Oslo Tingrett i oktober 2009 fast at instruksen er i strid med Grunnloven og må anses som

ugyldig. Staten anket saken som våren 2010 behandles for Høyesterett.*

Av fondets kontrakter er ca 8.500 festeavtaler, og av disse er ca. 6500 til boligformål. I dag inngår fondet normalt ikke nye festeavtaler, men selger i stedet selveieromter.

UTLEIE, SALG OG FORVALTNING

Forretningsområdet Eiendom og festetomter tar også hånd om utleie, salg og forvaltning av fondets arealer som ikke er relatert til egne bygninger, eiendomsutvikling eller fortsatt jord- og skogbruksformål.

Med eiendom i 357 av landets 430 av kommuner er fondet hvert år involvert i et stort antall kommunale arealplanprosesser, jordskiftesaker og ulike andre prosesser.

BEMANNING

Avdelingen for Eiendom og festetomter består av seks jurister, og i tillegg har fondet en avtale med Statskog SF om leveranse av eiendomstjenester på en rekke områder, herunder tomtefesteområdet. Statskog er lokalisert flere steder i landet, og de lokale representanter ivaretar bl.a. også fondets grunneierinteresser og holder oppsyn med eiendommene.

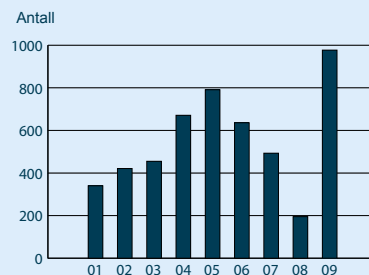
Dagens tjenesteleverandøravtale løper ut 2010, og oppdraget fra 2011 ble lyst ut på anbud i august 2009.

*) I mai 2010 stadfestet Høyesterett dommen fra Oslo tingrett. Dermed er instruksen kjent ugyldig, og salg av festetomter til instrukspris er stanset og fondet vil kreve erstatning for sine tap. Se også direktørens kommentar på side 10.

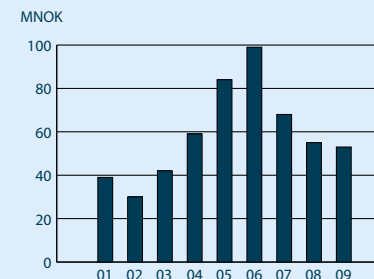
RESULTAT FOR EIENDOM OG FESTETOMTER

TALL I TUSEN KRONER	2009	2008	2007
Salg av eiendom	59 338	64 513	74 210
Driftsinntekter	73 977	64 226	57 768
Refusjon forvaltningsorganet	-4 837	-4 917	-3 881
Kjøp av tjenester	-18 119	-15 903	-16 767
Annen driftskostnad	-7 723	-657	-847
Fordelt administrasjonskostnad	-3 956	-3 296	-4 132
Driftsresultat	98 680	103 966	106 351
Driftsresultat ekskl. salg eiendom	39 342	39 453	31 141

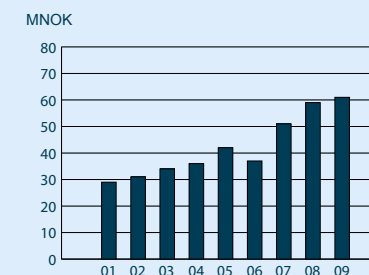
INNLSØSNINGER - ANTALL

INNLSØSNINGER - VERDI

FESTEAVGIFTER - VERDI

ANTALL INNLØSTE FESTETOMTER, SAMLET INNLØSNINGSSUM OG FESTEAVGIFTER

TALL I MILL KRONER	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998
Innløsninger - antall	977	195	493	636	791	671	455	421	340	549	509	565
Innløsninger - verdi	53	55	68	99	84	59	42	30	39	22	24	40
Festeavgifter - verdi	61	59	51	37	42	36	34	31	29	30	27	25

Eiendomsutvikling

Forretningsområdet Eiendomsutvikling har som langsiktig mål å drive verdiskapning gjennom utvikling av fondets store eiendomsmasse. I 2009 har det vært et svakt marked for salg av ferdig regulerte byggeområder.

Gjennom hele 2009 har Eiendomsutviklingsenheten i Ovf opplevd liten etterspørsel for prosjektene sine. To store prosjekter, som var nesten ferdig forhandlet for salg, ble ikke realisert. Samtidig har eiendomsutviklerne i fondet hatt fremdrift i arbeidet med flere større reguleringsplaner.

REGULERINGSPLANER

Sommeren 2009 ble det sendt inn reguleringsforslag for fire prosjekter som fondet har jobbet med over lang tid:

Blindern

På Blindern i Oslo planlegges et 7 000 kvadratmeter stort bygg med kontorlokaler og barnehage. Saken er i andre kvartal 2010 oversendt til bystyret for politisk behandling. Ovf tar sikte på å realisere utbygging av eiendommen når leietakere er på plass. Intensjonen er å beholde eiendommen helt eller delvis i fondets eie.

Kleivane, Sandnes

I Sandnes utvikles et boligprosjekt på 280 dekar, hvor Ovf eier 75 dekar. Prosjektet gjennomføres i samarbeid med nabogrunneiere, og prosjektet planlegges avhendet ved ferdig regulering. Endelig politisk behandling av prosjektet forventes i tredje kvartal 2010.

Elverum

I Elverum utvikles et område på totalt 450 dekar i samarbeid med tre andre grunneiere. Ovf eier 60 prosent av planområdet, hvor det kan bli både boliger, skole, barnehage og friområde. Reguleringsplan for området ble vedtatt i mars 2010.

Sandar, Sandefjord

I Sandefjord er det gitt rammetillatelse for oppføring av 21 leiligheter fordelt på to blokker i Prestegårdsveien 1. Prosjektet gjennomføres i samarbeid med en lokal eiendomsutvikler, og videre fremdrift avhenger av markedsutviklingen.

GARDERMOEN

I samarbeid med nabogrunneiere pågår et omfattende plan- og utredningsarbeid for Gardermoen Næringspark. Fondet eier en parsell på ca. 200 dekar som inngår i næringsparken. Dette er en eiendom med stort potensial for utvikling, og det er aktuelt å danne et single purpose selskap for eiendommen.

HØYLAND PRESTEGÅRD, SANDNES

I tilknytning til gårdsanlegget, som er langtidsutleid

til Veterinærhøgskolen, er det utarbeidet et prosjekt i samarbeid med interessenter. Planene har omfattet bygging av kontorer for Mattilsynet samt hybler og fellesfunksjoner for Veterinærhøgskolen. Dialog med interessentene fortsetter i 2010. Prosjektet vil bli videreført i Clemens Eiendomsutvikling dersom det inngås avtale med leietakerne.

CLEMENS EIENDOMSUTVIKLING KS

I oktober 2009 ble Ovfs heleide datterselskap Clemens Eiendomsutvikling KS stiftet. Selskapet kjøpte to utviklingseiendommer i Rakkestad og Sandefjord fra fondet for totalt 29 millioner kroner. Ytterligere eiendommer vil bli solgt til selskapet i 2010.

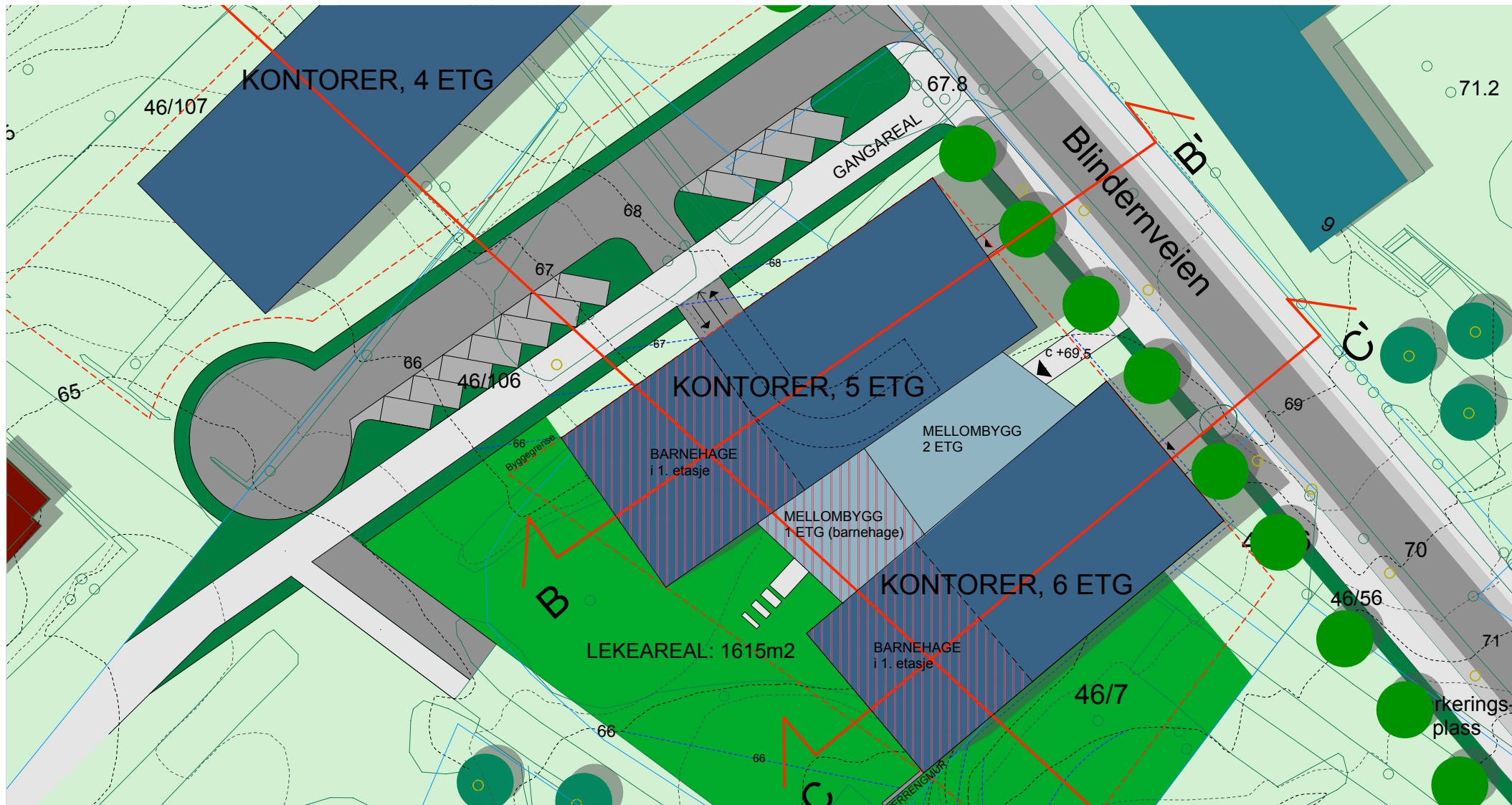
BEMANNING

Kapasiteten i avdelingen er redusert som følge av forvaltningsorganets budsjettammer. Det har vist seg å være utfordrende for fondet å tilby konkurransedyktige vilkår til medarbeidere med riktig utviklingskompetanse.

RESULTAT FOR EIENDOMSUTVIKLING

TALL I TUSEN KRONER	2009	2008	2007
Salg av eiendom	30 043	2 766	11 134
Refusjon forvaltningsorganet	-3 003	-2 577	-1 593
Kjøp av tjenester	-601	-656	-1 459
Annen driftskostnad	-131	-1 297	-175
Fordelt administrasjonskostnad	-1 274	-1 926	-1 077
Driftsresultat	25 034	-3 690	6 830
Driftsresultat ekskl. salg eiendom	-5 009	-6 456	-4 304
Investeringer	8 527	5 056	1 291

UTVIKLINGSPROSJEKTER er identifisert PÅ 80 AV FONDETS EIENDOMMER. VERDIEN av prosjektene ER ANSLÅTT TIL MELLOM 500 OG 600 MILLIONER KRONER.

Kontoreiendommer til kirkelige formål

Hovedformålet med Ovfs virksomhet innenfor forretningsområdet Kontoreiendommer er å tilby egnede kontorlokaler til ulike kirkelige virksomheter. I 2009 ble porteføljen av kontoreiendommer utvidet med en eiendom i nærheten av Kirkens Hus i Oslo.

Forretningsområdet Kontoreiendommer er organisert i de to datterselskapene Rådhusgaten 1-3 KS, som huser Kirkens Hus i Oslo, og Clemens Eiendom KS, som omfatter de øvrige syv eiendommene. Clemens Eiendom KS har kontoreiendommer i Tromsø, Trondheim, Hamar, Fredrikstad og Oslo. Alle eiendommene har vært fullt utleide i 2009.

CLEMENS EIENDOM KS

Selskapets syv eiendommer har en bygningsmasse på totalt 8 800 kvadratmeter og en bokført verdi på 107 millioner kroner. Eiendommene er i hovedsak eldre kontorvillaer med betydelig kulturhistorisk verdi, noe som stiller særskilte krav til oppgradering og vedlikehold.

Aktiviteten i selskapet er økende, og det har i 2009 blitt vurdert å engasjere daglig leder til selskapet.

DRONNINGENS GATE 10-14

Kjøpet av en seksjon i Dronningens gate 10-14 ble gjennomført i desember 2009, med overtakelse i februar 2010. Kjøpesummen var 23,1 millioner kroner.

Eiendommen ble totalrenovert i 2003. Lokalene ble først benyttet av leietakere som ble midlertidig relokalisert

som følge av rehabilitering i Kirkens Hus. Eiendommen i Dronningens gate er en kontorseksjon med forretning og kontorer fordelt på underetasje, første, og andre etasje i bygården. Bygget er plassert like i nærheten av Kirkens Hus, og gir en fleksibilitet for utvidelse av kapasiteten tilknyttet dette kirkelige kontorsenteret.

FERDIGSTILLELSE I FREDRIKSTAD

De siste to årene har det pågått et omfattende vedlikeholdsarbeid på bispeboligen og bispedømmerådets kontorer i Bjarne Aas gate 7 i Fredrikstad. Dette arbeidet ble ferdigstilt i 2009 gjennom en betydelig opprusting av hageanlegget til kontoreiendommen. Det er tilrettelagt rampe for trinnfri atkomst til møtelokalene, og det er gjennomført omfattende beplantning og steinarbeider. Uteplass med skiferheller og opprusting av mur mot gatene bidrar til at eiendommen har fått en betydelig heving av funksjonell og visuell standard.

PLANLEGGING I TROMSØ

Eiendommen i Conrad Holmboes vei 20 i Tromsø rommer lokalene for Nord-Hålogaland bispedømme. Her søkes det gode løsninger for å oppgradere eiendommen til moderne og hensiktsmessig kontoreiendom. Forprosjekt med

kostnadsoverslag forventes fremlagt i mai 2010.

RÅDHUSGATEN 1-3 KS

Ovfs eierandel i selskapet som eier Kirkens Hus i Oslo er på 96 prosent, mens Presteforeningen har en eierandel på 4 Prosent. Bygget har en bokført verdi på 153 millioner kroner, ble ved siste verdivurdering (2007) vurdert til 221 millioner kroner. Brutto årsleie er på 12,2 millioner kroner, og de største kontraktene har ca. 10 års gjenværende leietid. Eiendommen er på totalt 10.700 kvadratmeter, og alle kontorlokalene er nå oppgradert etter at bygningen ble kjøpt i 2003.

I oktober 2009 startet rehabiliteringen av den siste en og en halv etasjen samt oppgradering av tekniske installasjoner. Byggearbeidene ferdigstilles i mai 2010. Sentral beliggenhet, i en bydel i omforming og nær Bjørvika vil gi eiendommen økt attraktivitet de nærmeste årene.

TALL I TUSEN KRONER

	2009	2008	2007
Renter og utbytte	1 570	2 288	2 922

BJARNE AAS GATE 7 | FREDRIKSTAD

Småskala vannkraft

Skog- og utmarksressursene til Ovf danner grunnlaget for fondets satsning på grønn og fornybar kraftproduksjon i små vasskraftverk gjennom det heleide datterselskapet Clemens Kraft KS. Virksomheten er i sterk vekst.

På fondets eiendommer er det kartlagt rundt 170 små og større vassdrag for utvikling av småkraftprosjekter. Det er planlagt å søke konsesjon for 55 vassdrag og det var per 31.12.2009 søkt konsesjon for 21 av vassdragene. Dette er søknader hvor fondet i stor grad samarbeider med andre eiere av fallrettigheter.

Fornybar energi er en miljøvennlig og fremtidsrettet næring, og gjennom Clemens Kraft KS tar Ovf en offensiv rolle i bransjen. Virksomheten vil i løpet av de nærmeste årene bidra til en betydelig lokal utvikling og verdiskapning, i tillegg til avkastningen og verdiøkningen for fondet.

STORT POTENSIAL

Dersom det gis konsesjon for alle søknadene representerer dette en samlet investering på anslagsvis 1,5 milliarder kroner, og en energiproduksjon på om lag 500 GWh, eller strøm til 25 000 boliger. Fondets andel av dette er gjennomsnittlig ca 33 prosent for de ulike prosjektene. På landsbasis har NVE mottatt totalt ca. 600 konsesjonssøknader, og det tar for tiden fire til fem år å få behandlet konsesjonssøknadene.

Småkraft er fortsatt et nytt forretningsområde som er under oppbygging og utvikling i fondet. Potensialet er stort, og representerer et område som vil kreve store investeringer i årene som kommer. Til nå har Ovf investert om lag 15 millioner kroner i småkraft, en investering som har resultert i en verdivekst på mer enn 200 millioner kroner.

FØRSTE INNTEKTER

Det var en milepæl da fondet fra november 2009 fikk sine første små inntekter fra småkraftproduksjon. Inntektene kommer fra et kraftverk i Luster i Sogn hvor fondet har en beskjeden fallbrøk. Ovf er for øvrig engasjert i ytterligere et prosjekt i Luster, et større prosjekt som vil produsere ca 20 GWh når produksjonen starter opp, etter planen i 2015.

I mars 2009 startet byggingen av et nytt kraftverk i Leksvik i Nord-Trøndelag. Kraftverket settes i produksjon i 2010, og eies av Fjellkraft (80 prosent) og Clemens Kraft (20 prosent). I et normalår vil dette kraftverket produsere rundt 9,5 GWh. Anleggets totale investering er på 39 millioner kroner.

I tillegg til Leksvik er de største kraftprosjektene lokalisert blant annet steder som Bygland, Tydal, Selbu, Stor-Elvdal,

Tinn, Lyngen, Flekkefjord, Evanger, Dovre og Valdres. I tillegg til behandlingstiden hos NVE er det er knyttet usikkerhet til mange av kraftprosjektene. Jordskiftesaker, verneprosesser, kartlegging av artsmangfold i vassdragene og andre forhold medfører at det tar tid før småkraftverkene kan realiseres.

FONDET OG CLEMENS KRAFT

Fondet eier fallrettighetene og leier ut disse til et utbyggings- og driftsselskap for hvert av vassdragene. Ovfs heleide datterselskap Clemens Kraft KS tegner seg for en aksjeandel i utbyggings- og driftsselskapet som minst tilsvarer Ovfs fallbrøk. Bemanningen i Clemens Kraft dekkes i hovedsak gjennom kjøp av tjenester. Ovf opplever stor interesse for sin satsning innen småkraft, og får i økt grad henvendelser fra virksomheter som ønsker et samarbeid om småkraft.

VINDKRAFT

Fondet har mange eiendommer som kan være interessante med tanke på vindkraft, dette gjelder særlig langs kysten av Vestlandet og Nord-Norge. På lang sikt kan vindkraft kan bli et nytt satsningsområde, men dette vil ikke være en lønnsom satsning med dagens rammebetingelser.

IKT FOR KIRKELIGE VIRKSOMHETER

Fondets IKT-virksomhet (Ovf-nett) drifter i tillegg til løsninger for egen virksomhet også dataløsninger for Kirkerådet, bispedømmerådene samt flere andre organisasjoner tilknyttet kirken. IKT-tjenestene ytes som en del av fondets formål om å tilgodese Den norske kirke.

Ovf-nett har i mer enn ti år levert IKT-tjenester til flere kirkelige virksomheter. Ytelsene har bakgrunn i et behov for å oppnå stordriftsfordeler hvor flere mindre organisasjoner gjør bruk av de samme tjenestene. Ovf-nett leverer for øvrig tjenester til fondets egen organisasjon og til fondets leverandører innen forvaltning av eiendommene. Til sammen er rundt 500 brukere på rundt 50 steder over hele landet tilknyttet disse tjenestene. Tjenestene omfatter mer enn 20 ulike sluttbrukerapplikasjoner.

I tillegg til dette har Ovf-nett i 2009 gjennomført en sikret distribusjon av lønns- og personalsystem fra Senter for statlig økonomistyring (SSØ) til prestene i Den norske kirke. Til nå har ca. 1000 prester tatt i bruk løsningen. Ytterligere ca. 300 prester vil ta i bruk løsningen i løpet av 2010.

TELEFONI

Det er i 2009 etablert en IP-telefoniløsning for bispedømmerådene, og tre av bispedømmerådene tok løsningen i bruk i løpet av året. Løsningen ble etablert etter påtrykk fra bispedømmerådene hvor eldre løsninger må byttes ut. Ovf-netts allerede etablerte telenett for datatrafikk mellom bispedømmerådene gjør at IP-telefoni kan etableres uten trafikkostnad for telefoni mellom virksomhetene.

Telenettet ble konkurranseutsatt i 2009, og ny avtale sikrer flere kvalitetsforbedringer til en lavere pris fra samme leverandør. Dette er i samsvar med prisendringer i markedet.

STABILITET OG SIKKERHET

IT-virksomheten søkes organisert med tilstrekkelig kapasitet og kompetanse slik at viktig informasjon for de ulike virksomhetene blir ivaretatt og tilgjengeliggjort på betryggende måte med høy prioritet på stabilitet, sikkerhet og beredskap. Dataverktøy søkes implementert slik at de bidrar til hensiktsmessig og effektiv informasjonsflyt, og for øvrig bygger opp under de ulike virksomheters funksjoner.

IKT-tjenestene til kirkelige virksomheter ytes i tilknytning til, og som et tillegg til datasystemer og IKT-verktøy som brukes av fondets egen administrasjon og leverandørene til eiendomsforvaltningen. Fondets mange ulike virksomhetsområder og en betydelig geografisk utbredelse gjenspeiles i kravene som stilles til dataløsninger for virksomheten.

KARTLØSNING

Det er utviklet en digital kartløsning som dekker fondets

behov innenfor eiendoms- og kontraktsforvaltningen. I 2009 ble teknologien bak kartløsningen skiftet ut og funksjonaliteten ble forbedret på flere områder. Kartløsningen gir en meget god oversikt over fondets eiendomsmasse over hele landet, og bidrar til økt effektivitet i eiendomsforvaltningen. Kartløsningen gir også økte muligheter for å se blant annet utviklingspotensialet på eiendommene.

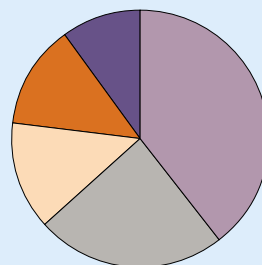
Budsjettsituasjonen for 2009 medførte at flere planlagte prosjekter ikke ble gjennomført i 2009.

I tillegg til egne ansatte har Ovf-nett samarbeidsavtaler med flere leverandører om It-drift og advokat- og kartfaglige tjenester.

Kirkerådet utarbeidet i 2009 et forslag til helhetlig IKT-strategi for Den norske kirke. Forslaget legger opp til at Kirkerådet, bispedømmerådene, KA og fellesrådene/ menighetene går sammen om å etablere en felles IKT-satsning. Videreføring av dette arbeidet kan gi føringer for OVF's rolle og leveranser av IKT-tjenester for Kirken.

RESULTAT FOR IKT

TALL I TUSEN KRONER	2009	2008	2007
Driftsinntekter	913	779	2 220
Avskrivninger	-2 157	-5 037	-5 032
Refusjon forvaltningsorganet	-2 177	-2 437	-1 742
Kjøp av tjenester	-19 501	-18 345	-16 236
Annen driftskostnad	-4 923	-3 601	-8 339
Fordelt administrasjonskostnad	-2 792	-2 794	-3 638
Driftsresultat	-30 637	-31 435	-32 767
Investeringer	1 882	4 161	2 414

ANTALL BRUKERE AV IKT-TJENESTER FRA OVF-NETT

- 201 - Bispedømmerådene
- 64 - Kirkerådet
- 122 - Ovf inkl. tjenesteleverandører
- 50 - Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider (NDR)
- 68 - Kirkelige organisasjoner i Kirkens hus ekskl. Kirkerådet

I tillegg kommer 1000 prester som kun har tilgang til lønns- og personalsystem

Den norske kirke til gode

Styrets årsberetning

Opplysningsvesenets fond (Ovf) er et selvstendig rettssubjekt som selv eier sine eiendommer og finanskapital. Eiendommene består av prestegårder, presteboliger, skoger, vassdrag, festetomter og andre tomtearealer samt kontoreiendommer for kirkelige formål.

Ovf skal tilgodese kirkelige formål i samsvar med Grunnloven § 106 og lov om Opplysningsvesenets fond. Fondet kan sees på som en stiftelse i det at verdier skal bevares og videre utvikles. Avkastningen skal tilgodese definerte formål.

Driftsutgiftene til forvaltningsorganet dekkes av fondets avkastning. Avkastningen av fondet ut over dette skal nyttes til å øke kapitalen og til overføring til Den norske kirke.

Både det norske og internasjonale aksjemarkeder utviklet seg meget positivt i 2009. Imidlertid har andelen aksjer i fondets verdipapirportefølje vært moderat. Regjeringens instruks om tomtefeste har medført betydelige tap i løpende festeinntekter og ved innløsning av festetomter i forhold til om tomtefestelovens regler skulle gjelde. Arbeidet med oppbygging av nye forretningsområder innenfor småkraft, eiendomsutvikling og kontoreiendommer har hatt høy prioritet i 2009.

ORGANISERING

Opplysningsvesenets fond forvaltes av Forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond. Forvaltningsorganet hadde ved årsskiftet 44 årsverk og er lokalisert i Kirkens Hus i Oslo. Fondet benytter tjenesteleverandører i tilknytning til forvaltningen av finanskapital, skog og utmark, festetomter, IT og småkraft.

De samlede driftskostnadene til forvaltningen av fondet, dvs. summen av forvaltningsorganets kostnader og honorar til eksterne forvaltere og tjenesteleverandører utgjorde 89 millioner kroner i 2009 – på samme nivå som året før. Beløpet utgjør 1,5 prosent av antatt markedsverdi av fondets eiendeler som pr. 31.12.2009 er anslått til 6050 millioner kroner.

PRESTEBOLIGER

Fondet eier 433 presteboliger, herav 11 bispeboliger. Boligene inkl. garasjer, uthus, naust og lignende har et samlet areal på 165 000 kvm. Det er i 2009 brukt ca. 104 millioner kroner til drift, vedlikehold, oppgradering/rehabilitering og kjøp av boliger. Av dette utgjør drift, vedlikehold og administrasjon 53,3 millioner kroner, oppgradering/rehabilitering (aktivering) 28,1 millioner kroner og kjøp av nye boliger 22,3 millioner kroner. Det er solgt presteboliger for 34,2 millioner kroner. Husleieinntekter var 14,4 millioner kroner. Det er i 2009 kjøpt 5 boliger, solgt 12 og bygget to nye boliger. I sjuårsperioden 2003 – 2009 har ca. 340 boliger gjennomgått større oppgradering eller rehabilitering. I følge tjenesteordning for menighetsprester har prester plikt til å bo i den tjenesteboligen som er tillagt stillingen. Fritak fra boplikten kan innvilges etter kriterier godkjent av kultur- og kirke departementet (KKD), fra 2010 Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet (FAD). Departementet har delegert myndighet til å fatte enkeltvedtak i bopliktssaker til fondets styre. Fondet har i 2009 mottatt og behandlet 11 søknader om bofritak hvorav 9 er innvilget. Fritak fra boplikten innvilges alltid når presten har fylt 60 år. I flere bispedømmer er prestenes alderssammensetning økende. Dette skulle tilsi flere søknader som berettiger til fritak og vil i så fall skape økte

utfordringer med å finne egnet midlertidig bruk av boliger. Erfaringene fra de siste 5-6 årene viser imidlertid ingen økning i antall søknader om bofritak.

Boplikten og fondets boligforvaltning er et viktig personalpolitisk virkemiddel for Den norske kirke. Fondet har en sterk forpliktelse til å holde boliger med hensiktsmessig standard og beliggenhet.

Fra og med 2002 har Ovf dekket statens tilskudd til kommunale presteboliger (ca. 550 enheter). Tilskuddsatsene fastsettes av FAD. I 2009 utgjorde netto tilskudd 20,6 millioner kroner mot 28,2 millioner kroner i 2008.

FINANSFORVALTNINGEN

Fondets finansportefølje ved utgangen av 2009 utgjorde 1 520 millioner kroner mot 1398 millioner kroner i 2008. Avkastningen var i 2009 5,5 prosent – mot minus 24,1 prosent året før. I perioden 1991 til 2009 har gjennomsnittlig avkastning på porteføljen vært 7,4 prosent. Porteføljen består av aksjer, eiendom, rentepapirer, hedgefond, private equity og utlån til kirkelige formål.

Fondet har hatt god avkastning på aksjer og obligasjoner i 2009, mens eiendom og private equity har hatt negativ avkastning. Det bokførte resultatet i fjor er i overkant av 70 millioner kroner mot minus 172 millioner kroner i 2008.

Finansporteføljen har eksponering mot markedsrisiko, kredittrisiko, valutarisiko og likviditetsrisiko. Risikoelementene er bl.a. søkt dempet gjennom diversifisering i ulike aktivaklasser, ulike markeder, flere

forvaltere og et betydelig antall enkeltinvesteringer enten direkte eller gjennom fond. Ovf valutasikrer minimum 80 % av investeringene i utenlandsk valuta. Ca. 47 % av porteføljen kan frigjøres innen 7 dager. Ovf har gjennomgående et langsiktig perspektiv på sine investeringer.

Finansporteføljen bokføres etter laveste verdis prinsipp. Likvider og valutaderivater vurderes som pengeposter og føres til virkelig verdi. Ved årsskiftet besto porteføljen av 175 enkeltinvesteringer hvorav 52 i fond. Fondsinvesteringene utgjør 52,3 prosent av porteføljen. Ingen enkeltinvestering utgjør mer enn 4,2 prosent av porteføljens markedsverdi. Rundt 56 % prosent av porteføljen er plassert i utenlandske verdipapirer.

Ved årsskiftet var det utlånt drøye 100 millioner kroner til ulike kirkelige formål. Renten på lånene er i tråd med retningslinjene noe subsidiert. På grunn av det svake resultatet i 2008 har det siden sommeren 2008 ikke vært gitt nye lån til kirkelige formål. Fondet har ved årsskiftet lånt ut rundt 58 millioner kroner til datterselskaper til markedsmessige vilkår.

Finansporteføljen forvaltes i samsvar med hovedinstruks for Opplysningsvesenets fond, vedtatt av Kultur- og kirkedepartementet, samt særskilt finansinstruks, vedtatt av styret. Styret har videre vedtatt etiske retningslinjer for finanskapitalen.

Deler av finansporteføljen skal søkes investert i lønnsomme prosjekter i land under utvikling. Det er investert ca. 25 millioner kroner i mikrokreditt eller lignende finansinstitusjoner. Videre er det investert til sammen ca. 22 millioner kroner i plantasjeprosjekter i Mosambik

og Nicaragua og det er investert ca. 19 millioner kroner i "frontier markets" (primært land under utvikling i Afrika og Midt Østen) gjennom to fond.

Fondet hadde ved årsskiftet 21,1 prosent av finansporteføljen plassert i eiendom, 38,8 prosent i andre egenkapitalinstrumenter og 40 prosent i renteinstrumenter. Etter departementets instruksverk skal fondet ha minimum 40 prosent i renteinstrumenter. Denne grensen kan overskrides med seks prosentpoeng før det må foretas salg og reallokering.

FESTEKONTRAKTER M.M.

Ved årsskiftet hadde fondet ca. 8 500 gjenværende kontrakter hvorav rundt 6 500 til bolig- eller fritidsformål. Av disse gjelder ca. 150 til boligfelt. Festeavgiften ble i 2009 oppregulert for 379 kontrakter mot 346 året før.

Fondet hadde 61 millioner kroner i festeinntekter i 2009 mot knapt 59 millioner kroner i 2008. Av festeinntektene i 2009 utgjør ca. 40 prosent inntekter fra festetomter til boligformål.

Regjeringen vedtok i september 2007 en varslet instruks om tomtefeste for statlig eiendom og statlig styrte fond. I praksis er det i hovedsak bare Ovf som rammes av instruks som opprinnelig var tenkt gjort gjeldende for fondet fra 1. juli 2008. Den innebærer at det skal benyttes festeavgifter og innløsningspriser for boligfester som ligger betydelig under de betingelser tomtefesteloven og fondets kontrakter gir anledning til. For at instruksene kunne gjøres gjeldende måtte lov om Opplysningsvesenets fond endres. Slik lovendring ble gjort av Stortinget i november 2008. Regjeringen har deretter gjort instruksene gjeldende fra 1.

januar 2009.

Mange, herunder Kirkemøtet, Presteforeningen, Bispemøtet samt Kirkelig Arbeidsgiver - og interesseorganisasjon (KA) mener det er nødvendig med endring av Grunnloven § 106 før gjennomføring. Dette syn støttes i flere offentlige og private juridiske miljøer, samt av fondets styre. KA tok i 2008 ut stevning mot staten for å få kjent instruksene ugyldig. Oslo tingrett avsa i oktober 2009 dom for at instruksene var grunnlovsstridige. Etter anke fra staten er saken brakt direkte inn for Høyesterett i plenum for behandling i april 2010.

Instruksene medfører betydelige reduserte inntekter for fondet både i form av lavere festeavgifter og lavere innløsningspriser enn etter tomtefestelovens regler. Instruksene vil etter forhåndsberegninger kunne innebære formuesoverføring til enkeltpersoner i størrelsesorden 1,25 milliarder kroner som følge av innløsninger. I tillegg kommer reduserte leieinntekter med flere titalls millioner kroner årlig. Bare i 2009 er fondets faktiske tap i avtalte innløsnings saker på i overkant av 240 millioner kroner og rundt 10 millioner kroner i løpende festeavgifter.

Det ble i 2008 igangsatt et prosjekt i samarbeid med KA for å rydde opp i eiendomsforhold mellom prestegårdsgrunn og kirkegrunn. Prosjektet er videreført i 2009.

JORDBRUK

Ved utgangen av 2009 har fondet 163 jordbrukseiendommer (prestegårder) fordelt med 35 forpaktingsbruk og 128 jordleiebruk. Det er i 2009 gjennomført større investeringer i form av nybygg eller restaureringer på 7 forpaktingsbruk.

For jordleiebrukene, som stort sett er for små til å drives

som selvstendige bruk, inngås avtale om utleie av jord og/ eller bygninger til interesserte i området. Det ble i 2008 igangsatt et arbeid for å vurdere jordleiebrukene ut fra kulturelle og økonomiske kriterier.

Arbeidet forventes avsluttet i 2010. Det legges opp til at en rekke jordleiebruk blir solgt helt eller delvis. Eiendommer med potensial for eiendomsutvikling eller småkraft vil bli beholdt. For en rekke bruk der det er prestebolig vil egnet tomt for denne søkes fradelt og beholdt før salg av øvrig del av eiendommen. Vi opplever at mange slike søknader møter stor motstand lokalt og ofte ikke blir godkjent.

Gårdsbrukene har ved siste årsskifte rundt 20 000 da dyrket mark. De omfatter ca 500 bygninger (ekskl. presteboliger) med et gulvareal på til sammen ca. 100 000 m².

SKOG OG UTMARK

Samlet eide fondet 859 000 dekar skog og utmark ved utgangen av 2009 hvorav 491 000 dekar er produktiv skog. Totalt ble det i 2009 avvirket 69 000 kubikkmeter mot 54 000 kubikkmeter i 2008. Andelen tynningsvirke var henholdsvis 30 prosent og 43 prosent.

Den økte avvirkningen er foretatt for å forebygge skader på grunn av barkebilleangrep på Østlandet og i Trøndelag. Prisene på sagtømmer har vært noe lavere i 2009 enn året før.

Tilveksten i fondets skoger er ca. 100 000 m³ årlig. Da mye av tilveksten er i yngre skog vil økt hogstkvantum først finne sted 15 - 20 år frem i tid. Netto tilvekst i fondets skoger på 50 - 60 000 m³ årlig antas å binde 70 - 80 000 tonn CO₂. Dette er viktig i miljøsammenheng og innebærer opptak av CO₂ tilsvarende utslipp fra 30 - 36 000 biler.

Inntekter fra utleie av hytter, jakt- og fiskeretter er stigende. Det samme gjelder inntekter fra uttak av grus, kalk og mineraler. Det er i 2009 inngått avtale med en større internasjonal aktør om uttak av grus fra en av fondets eiendommer som over noen år ytterligere vil kunne øke fondets inntekter på dette område.

Fondets landbrukseiendommer er viktig som ressurs for eiendomsutvikling og småskala kraftproduksjon. Mange eiendommer har sentrumsnær beliggenhet i sitt område eller er utmark i attraktive fjellområder.

På tre av fondets eiendommer på Sørlandet er det etablert produksjon av juletrær. Fondet er også medeier (34 prosent) i utviklings- og salgsselskapet Ligos KS som allerede har etablert seg som en av landets største eksportører av juletrær til det europeiske marked.

Ovf er flere steder involvert i grunneiersamarbeid for lokal næringsutvikling og verdiskapning. I Trysil deltar f. eks. fondet aktivt for å utvikle "Eltosgodset". Det skal være en arena for opplevelser, aktiviteter og læring basert på ressursgrunnlaget på de samarbeidende eiendommene for å øke eiendommenes lønnsomhet.

Ovf kjøpte i 2007 ca. 21 000 dekar skog i Trysil. Fondet har fra før ca. 50 000 dekar skog i nærliggende områder. Søknad om konsesjon er avslått. Eiendommen er nå solgt til et selskap Ovf eier sammen med to større skogeiere i Trysil. De samme skogeiere er også tungt involvert i Eltosgodset.

Fondet er sterkt berørt av vern i regi av Direktoratet for Naturforvaltning. Ca. 180 000 dekar skog og utmark er nå berørt av ulike vernetiltak og makeskifteprosesser.

EIENDOMSUTVIKLING

Markedet for salg av utviklingsprosjekter har vært svakt i 2009. Fondet har p.t. samlet 50 - 60 prosjekter, hvorav ca. 25 med prioritert innsats. I den rådende markedssituasjonen har arbeid med fremdrift i reguleringsplaner og rammesøknader vært prioritert. Det er i løpet av året sendt inn flere større reguleringsplansaker til kommunal behandling: næringsformål på Marienlyst/ Blindern, bolig/skole/barnehage på Elverum og boligområde i Sandnes – alle i nært samarbeid med nabogrunneiere. Videre er det søkt om rammetillatelse for 21 boliger i Sandar. Tillatelse ble gitt i januar 2010. Videre deltar fondet i en omfattende plan- og utredningsprosess ved Gardermoen der vi eier ca. 200 dekar. Hele planområdet utgjør mer enn 1000 dekar. Ovf har i 2009 etablert selskapet Clemens Eiendomsutvikling KS. Selskapet, som vil være fondets redskap for gjennomføring av større eiendomsutviklingsprosjekter, er etablert med en egenkapital på 25 millioner kroner hvorav 11,5 millioner kroner er innkalt. Foreløpig er boligprosjekter i Rakkestad og i Sandefjord overført til selskapet.

KONTOREIENDOMMER TIL KIRKELIGE FORMÅL

Virksomheten opereres gjennom selskapene Rådhusgaten 1-3 KS (Kirkens hus) der fondet eier ca. 96 prosent og det heleide selskapet Clemens Eiendom KS. Kirkens hus har et bruttoareal på 10 700 kvm. Eiendommen er fullt utleid til tilnærmet markedspriser. Hovedtyngden av kontraktene har en gjenværende løpetid på 9 – 10 år.

Det ble høsten 2009 igangsatt oppgradering av sentrale tekniske anlegg og 1 ½ etasje kontorarealer – ca. 1600 kvm. Oppgraderingen av bygget vil med dette være fullført

etter kjøpet i 2003. Nærheten til Oslo S, utviklingen i Bjørvika og ny senketunnel, som delvis tas i bruk våren 2010, styrker eiendommens attraktivitet.

Clemens Eiendom KS eide ved årsskiftet sju eiendommer i Fredrikstad, Hamar, Trondheim og Tromsø. Eiendommene har et bruttoareal på ca. 7700 kvm. Selskapet inngikk dessuten i desember 2009 avtale om kjøp av næringsseksjon i Dronningens gt. 10 – 14 med overtakelse i februar 2010. Seksjonen utgjør ca. 1100 kvm. Kjøpesummen er 23,1 mill med en kjøpsyield i forhold til gjeldende leiekontrakter på ca. 7,8. Selskapet har nye prosjekter til vurdering i Tromsø, Sandnes, Marienlyst/Blindern og Skien.

SMÅSKALA VANNKRAFT

Virksomheten er organisert gjennom Clemens Kraft KS. Det er gjennomført en omfattende analyse av vassdrag på fondets eiendommer. Det er så langt registrert vel 50 prosjekter som det er aktuelt å søke konsesjon for. Disse utgjør til sammen ca. 470 GWh hvorav 33 prosent eller 154 GWh er fondets andel av fallene. Det er ved siste årsskifte innsendt 21 konsesjonssøknader. Ytterligere 11 vil bli sendt innen utløpet av 1. halvår 2010. Hittil er det gitt konsesjon på tre prosjekter. Ved eventuell gjennomføring av alle prosjektene vil det kreve investeringer fra fondets side i størrelsesorden 450 millioner kroner.

Flere av prosjektene er usikre pga restriksjoner i form av vern, avklaring av falleierforhold og manglende kapasitet i regionale kraftnett. Konsesjonssøken i NVE er økende. Det må nå påregnes minst fire års behandlingstid for en konsesjonssøknad. Fremdriften i mange av fondets prosjekter påvirkes negativt av den lange behandlingstiden.

Det første anlegget, der fondet eier 20 prosent, settes i drift i mai i år. Anlegget ligger i Leksvik i Trøndelag og skal produsere ca. 10 GWh.

Virksomhetsområdet antas i løpet av 4-6 år å representere en viktig ny inntektskilde for Ovf. Fondet er som grunneier involvert i en planlagt vindmøllepark på Fitjar. Det pågår for øvrig et arbeid for å kartlegge andre egne eiendommer med potensial for vindmølleparker.

IKT

Fondet drifter i tillegg til dataløsninger for egen organisasjon også dataløsninger for Kirkerådet, bispedømmerådene og enkelte andre virksomheter knyttet til kirken. Målet er å bidra med hensiktsmessige verktøy til god og effektiv informasjonsflyt internt i og mellom organisasjoner med stor geografisk spredning.

Tjenesten omfatter nesten 500 brukere lokalisert på ca. 50 steder og har ca. 20 sluttbrukerapplikasjoner.

Virksomheten omfatter også karttjenester for Ovf. Denne skal lette den daglige saksbehandlingen ved drift, utvikling, kjøp og salg av eiendommer, samt bidra til å synliggjøre eiendommenes ressurser.

I tillegg til ordinær drift ble det i 2009 bl.a. etablert IP-telefoni mot enkelte virksomheter samt påbegynt tilknytning av prestetjenesten til Senter for statlig økonomistyring (SSØ).

KKD har tidligere signalisert at det vil bli arbeidet videre med å gi Kirkerådet en tydeligere rolle knyttet til kirkens IKT løsninger.

KULTURMINNEÅRET

Året ble markert på prestegårder over hele landet. Fra Lyngdal i sør til Ibestad i nord inviterte Ovf til samarbeid om å markere prestegården i lokalsamfunnet. Markeringen av kulturminneåret ble gjort på forskjellig vis gjennom hele året. Presteboligene og prestegårdene er betydningsfulle kulturminner som gjennom tidene har vært viktige møtesteder i lokalsamfunnene. Dette gjenspeilet seg i et stort engasjement og god oppslutning om arrangementene i Kulturminneåret.

KOMMUNIKASJON

Fondet ønsker et omdømme som konstruktiv, samarbeidsorientert og profesjonell.

Det reises ofte spørsmål om bruk av fondets midler, eierskap til fondet og fondets rolle ved et eventuelt skille mellom stat og kirke. Endringer i viktige rammebetingelser, blant annet knyttet til tomtefeste, og sterkere fokus på etiske investeringer bidrar til økt medieomtale av fondet. Fondet legger vekt på å ha et åpent, aktivt og profesjonelt forhold til media og skal søke et godt samarbeid med sentrale og lokale myndigheter. Kontakt med enkeltmennesker skal preges av respekt, saklighet og åpenhet.

ARBEIDSMILJØET

Som IA-bedrift skal Ovf ha en aktiv livsfasepolitikk, og det er et mål at sykefraværet ikke skal overstige 4,5 prosent. Det er slik hovedavtalen åpner for innført ekstra feriedager for arbeidstakere over 62 år. Det legges til rette for redusert og fleksibel arbeidstid for ansatte som er i en omsorgssituasjon.

Gjennomsnittsalder for ansatte var ved utgangen av 2009 46,5 år mot 46 året før.

Det ble høsten 2009 gjennomført en arbeidsmiljøundersøkelse blant fondets ansatte. Undersøkelsen viser at medarbeiderne er godt tilfreds med jobben, får nødvendig støtte fra kolleger og har ledere som gir gode muligheter til å jobbe selvstendig. Medarbeiderne er godt kjent med virksomhetens mål, opplever at de blir lyttet til og har interessante oppgaver. Samtidig avslørte undersøkelsen forhold som krever endring. Arbeidsmiljøundersøkelsen følges opp med handlingsplaner i avdelingene, og det er iverksatt felles tiltak.

KKD reiste høsten 2008 spørsmål om hele eller deler av organisasjonen kan flyttes ut av Oslo. Departementet avklarte mot slutten av 2009 at spørsmålet ikke lengre er aktuelt. Saken skapte mye uro i organisasjonen.

SYKEFRAVÆR

I 2009 var totalt sykefravær 4,6 prosent mot 3,6 prosent året før. Av sykefraværet i 2009 var ca. 2/3 langtids sykefravær

(mer enn 16 dager). Det har ikke vært personskader eller ulykker. Det arbeides med å forebygge arbeidsrelatert sykefravær. Fondet har incitamentprogram for økt fysisk aktivitet blant medarbeiderne.

LIKESTILLING

I samsvar med bestemmelsene i fondets personalreglement og lønnspolitiske retningslinjer blir det lagt særlig vekt på likestilling ved rekruttering og avlønning av ledere og saksbehandlere. Dersom det finnes kvalifiserte søkere av begge kjønn innstilles alltid kandidater av begge kjønn. Av ansatte i fondet er 51 prosent kvinner. Kvinneandelen i ledelsen er 37,5 prosent. Det er bare marginale lønnsforskjeller mellom kvinner og menn. Fondets styre har fem faste medlemmer. Tre av disse er menn.

MILJØ

Ovf ønsker gjennom sin forvaltning og sine investeringer å bidra til mer bærekraftig utvikling og renere miljø. Følgende forhold har særlig betydning:

- Netto tilvekst i fondet skoger binder årlig 60 – 80 000 tonn CO₂ – tilsvarer utslipp fra 30 – 36 000 biler.

- Fondets andel av plantasjeskog i Mosambik binder anslagsvis årlig gjennomsnittlig 6 000 tonn CO₂ gjennom de neste 20 år – tilsvarer utslipp fra 3 000 biler. Prosjektet vil dessuten bidra til gjenoppbygging av store arealer ødelagt skog. Deltakelse i et mindre plantasjeprojekt i Nicaragua bidrar også positivt til CO₂ binding og reskoging.

- Fondet deltar i Carbon Disclosure Project (CDP) et samarbeid mellom investorer som representerer 41 000 mrd. dollar i forvaltning. CDP arbeider med å øve press for å få ned CO₂-utslippene hos de selskapene CDP investerer i.

- Fondet har en lang rekke små vannkraftverk under planlegging. Fondets andel av kraften fra disse vil utgjøre ca. 150 GWh ny fornybar energi – som tilsvarerforbruket i ca. 7 500 eneboliger.

- Ved rehabilitering av presteboliger og annet husvære foretas tilleggisolering og installasjon av mer energieffektive varmekilder. De neste årene tas det sikte på å skifte ut oljebaserte varmeanlegg med renere energi

- Fondet investerer i virksomheter som produserer forbedret miljøteknologi.

Marvin Wiseth
Styreleder

Bjørg Tysdal Moe
Nestleder

Jan Olav Aarflot
Styremedlem

- Fondets kontor er lokalisert i kort gangavstand fra Oslo Sentralstasjon. Dette gir redusert behov for transport for ansatte og gjester.
- Fondet disponerer ikke parkeringsplasser for ansatte eller gjester. Dette bidrar til økt bruk av kollektive transportmidler.
- Fondet kjøper CO₂-kvoter for alle tjenestereiser med fly foretatt av ansatte.

HOVEDTREKK I REGNSKAPET

Samlede driftsinntekter ble drøye 132 millioner kroner i 2009 – mot rundt 113 millioner kroner foregående år. Inntektene fra drift kommer fra festetomter, forpaktning, jordleie, husleie og utmarksnæring. Inntektene er rundt 19 millioner kroner høyere enn i foregående år. Gevinstene ved salg av eiendom er for 2009 beregnet til i overkant av 119 millioner kroner. Dette er 32 millioner kroner mer enn i 2008. Samlet beløper inntektene fra drift og gevinstene fra salg av eiendom seg til nærmere 252 millioner kroner i 2009.

Det er Forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond som administrerer og forestår driften av verdiene som ligger i fondet. Kostnadene for Forvaltningsorganet blir bokført i fondets regnskap og utgjør sammen med øvrige forvaltningskostnader den totale kostnaden ved fondets drift. Forvaltningsorganets kostnader utgjorde 38,7 millioner kroner i 2009. Dette representerer en økning på rundt 2,3 millioner kroner sammenlignet med året før.

I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett i 2009 ble det gitt et ekstraordnært tilskudd på 30 millioner kroner til Ovf. Tilskuddet var begrunnet i behovet for å sikre opprettholdelse av et forsvarlig nivå på presteboligforvaltningen. Tilskuddet er ført til fradrag i driftskostnadene.

Driftskostnadene, uten fradragsføring for nevnte tilskudd, og inkludert kostnadene for Forvaltningsorganet, beløp seg til knapt 167 millioner kroner i 2009. Dette er på samme nivå som i foregående år. Utover det som er nevnt i

tilknytning til Forvaltningsorganet utgjøres disse kostnadene av vedlikehold på bygninger og anlegg, eiendomsdrift, produksjon av IKT-tjenester, tjenestekjøp og avskrivninger.

Driftsresultatet, inkludert gevinster ved salg av eiendom og uten tilskuddet på 30 millioner kroner, ble nesten 85 millioner kroner. Dette representerer en økning på 52 millioner kroner sammenlignet med 2008 og kan i hovedsak forklares med økte inntekter fra driften og økning i gevinstene fra salg av eiendom.

Finanspostene bidro i 2009 med et bokført resultat på drøye 70 millioner kroner. Dette medfører en forbedring på over 240 millioner kroner sammenlignet med foregående år.

Årsresultatet (resultat før disponering og utbytte) ble i 2009 på i overkant av 155 millioner kroner. Når nevnte tilskudd tas inn i regnskapet slik som nevnt over bidrar dette til at årsresultatet øker tilsvarende – til 185 millioner kroner.

Marit Arnstad
Styremedlem

Gunnar Mathisen
Styremedlem

Kari Anne Døli
Fast møtende varamedlem

UTBYTTE TIL KIRKELIGE FORMÅL

§ 2 i loven om Opplysningsvesenets fond fra 1996 sier at fondet skal komme Den norske kirke (Dnk) til gode. Utbyttet gis i ulike former, både rent finansielt og i form av at fondet holder boliger for prester i Dnk. Videre ytes tjenester av ulik art hvor mottaker ikke betaler i det omfang som ellers ville kunne forventes ut fra en markedsmessig betraktning.

Fondet brukte i 2009 i underkant av 104 millioner kroner på presteboligvirksomheten. Dette omfatter også kjøp av boliger. Verdien av såkalte naturalytelser er for 2009 beregnet til ca. 45 millioner kroner. Dette består av subsidieeffekter knyttet til husleie i fondets boliger, subsidieeffekter knyttet til lån på betingelser som er gunstigere enn markedsvilkår og at fondet yter IKT-tjenester uten at mottakerne betaler.

Finansielle ytelser til kirkelige formål beløp seg i 2009 til 46,8 millioner kroner. Dette kommer i tillegg til de ovenfor nevnte ytelsene. De finansielle ytelsene består av tilskudd til felleskirkelige formål, tilskudd til kommunale presteboliger og dessuten ytelser til middelalderkirker.

Total ytelse overfor Den norske kirke ble i 2009 rundt 196 millioner kroner.

Utover de betalte ytelser må det i tilknytning til regnskapet synliggjøres hvilke forpliktelser som fondet har knyttet til fremtidige utbetalinger. Disse forpliktelsene beløper seg til knapt 57 millioner kroner pr. 31.12.2009. Av dette utgjør felleskirkelige tiltak 25,5 millioner kroner, middelalderkirker 5,7 millioner kroner og kommunale presteboliger 24,5 millioner kroner.

DISPONERING AV ÅRETS RESULTAT

Regelverket for fondet tilsier at gevinster ved salg av eiendom skal avsettes til kapitalfondet. Dette følger av § 5 i Lov om Opplysningsvesenets fond.

I 2009 ble det et overskudd på 185 millioner kroner når nevnte tilskudd fra departementet hensyntas.

Styret har foreslått følgende disponering av resultatet for 2009:

TALL I MILL KRONER

Årsresultat	185
Disponering av årsresultat til utbytte og egenkapital:	
Avsetning av gevinst salg av eiendom til kapitalfondet	119
Finansielt utbytte til kirkelige formål	47
Til disposisjonsfond	19
Sum disponert og overført	185

FORVALTNINGSORGANETS REGNSKAP

Forvaltningsorganets regnskap er basert på et modifisert kontantprinsipp hvor det alt vesentlige av kostnadene bokføres når utbetaling finner sted. Det foretas avsetninger for arbeidsgiveravgift og feriepenger på tidspunktet for avslutning av regnskapet. Samlede kostnader ble i 2009 38,7 millioner kroner. Av dette utgjør lønn og personalrelaterte kostnader 31,2 millioner kroner, mens

husleie og felleskostnader utgjør 4 millioner kroner.

FORTSATT DRIFT

I henhold til regnskapslovens krav bekrefter styret at grunnlaget for fortsatt drift er til stede. Årsregnskapet for 2009 er utarbeidet i samsvar med dette.

REVISJON

Riksrevisjonen reviderer regnskapene for Forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond og Opplysningsvesenets fond. Resultatet av revisjonen legges frem i forbindelse med offentliggjøring av Dok. nr. 1. Vanligvis skjer dette i oktober. Styret har tidligere besluttet at virksomheten skal ha en internrevisjon, og Ernst & Young har inntil utløpet av 2009 ivaretatt denne rollen.

UTSIKTENE FREMOVER

Fra årsskiftet har verdens aksjemarkeder, etter en korreksjon i januar/februar, tatt seg opp igjen og ligger pr. medio april 4 – 7 % over nivåene pr. 31.12.2009.

Makroøkonomisk tror vi på en positiv, men lav vekst i de utviklede landene i 2010. Det er grunn til å tro at de økonomiske tiltakspakkene, som ble satt inn for å motvirke finanskrisen, bare i forsiktig tempo vil bli trukket tilbake for å unngå tilbakefall og deflasjonstendenser. Av samme grunn antar vi at rentenivået i de fleste land vil forbli lavt i 2010. Den økte statsgjelden i en rekke land vil gjøre penge- og budsjettpolitikken meget krevende de nærmeste årene. Kina og andre større emerging markets antas å forbli vekstmotorer og vil påvirke spesielt Asia positivt.

Raske og til dels betydelige kostnadskutt i bedriftene vil

bedre inntjeningen i 2010, men legger samtidig en demper på investeringslysten og på arbeidsmarkedet. I Norge vil den sterke norske kronen skape store utfordringer for eksportrettet industri. Avkastningen fra risikoutsatte investeringer som aksjer og kredittobligasjoner forventes

å bli positiv i 2010, men klart lavere enn i 2009. Spesielt for Norge og Storbritannia forventes positiv avkastning fra eiendomsinvesteringer.

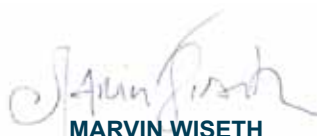
Det antas at gradvis gjenvinning av økonomisk vekst internasjonalt sammen med begrenset tilgang på ny

produksjon vil bidra til økt oljepris på mellomlang og lengre sikt. Vi forventer at den økonomiske utviklingen vil gi større muligheter for realisering av eiendomsutviklingsprosjekter enn det har vært de siste par årene. Fondet vil ha fortsatt sterkt fokus på videre oppbygging av småkraft som nytt virksomhetsområde i 2010.

Siden utskillingen av fondet fra departementet i 2001 har den forretningsmessige delen av fondets virksomhet økt betydelig i omfang både absolutt og relativt. Blant annet er det etablert en rekke datterselskaper for å ivareta forretningsmessige muligheter. Fondets store

eiendomsmasse over hele landet gir mange og store muligheter for fortsatt verdiskaping og forretningsutvikling. Forvaltningsorganet som styrende enhet av fondets virksomhet har imidlertid store begrensninger. Styret har derfor anmodet departementet (FAD) om en dialog om fondets overordnede organisering og tilknytningsform.

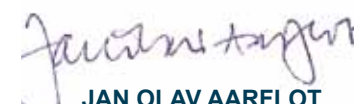
Oslo, 27. april 2010

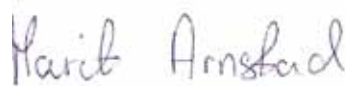
MARVIN WISETH
Styreleder

BJØRG TYSDAL MOE
Nestleder

JAN OLAV AARFLOT
Styremedlem

MARIT ARNSTAD
Styremedlem

GUNNAR MATHISEN
Styremedlem

EGIL K. SUNDBYE
Direktør

Innhold regnskap

Regnskapsprinsipper	43
Resultatregnskap	44
Balanse	45
Kontantstrøm	46
Note 1 - Gevinst og kostnader ved salg av eiendom	47
Note 2 - Driftsinntekt	47
Note 3 - Annen driftsinntekt	47
Note 4 - Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	48
Note 5 - Refusjon forvaltningsorganet for Ovf	48
Note 6 - Driftskostnad	48
Note 7 - Finansielt utbytte til kirkelige formål	49
Note 8 - Finansielle anleggsmidler	50
Note 9 - Kundefordringer	52
Note 10 - Andre fordringer	52
Note 11 - Kapitalfond	52
Note 12 - Disposisjonsfond	52
Note 13 - Skogfond	53
Note 14 - Annen avsetning for forpliktelser	53
Note 15 - Annen kortsiktig gjeld	53
Note 16 - Garantier og sikkerhetsstillelser	53
Note 17 - Valutasikring og effekt av denne	53
Note 18 - Beholdningsoversikt verdipapirer	54
Note 19 - Konsernmellomværende	59
Note 20 - Konsolidert regnskap for 2009	60
Note 21 - Bidrag fra forretningsområdene og bruk av midler til forvaltning og utbytte	61

Regnskapsprinsipper

Generelt

Opplysningsvesenets fond har sitt grunnlag i Grl. § 106. Fondet er et eget rettssubjekt som er regulert ved "Lov om opplysningsvesenets fond" av 7. juni 1996. Det er regjeringen (Kongen) som fastsetter vedtektene, oppnevner styret og gir instruks til styret. Styret skal påse at virksomheten drives i samsvar med selskapets formål og retningslinjer. Styret har ansvaret for en tilfredsstillende organisering og forvaltning av selskapet og skal bl.a. påse at registrering og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll.

Opplysningsvesenets fond er et skattefritt rettssubjekt (statlig innretning eller fond), jf skatteloven § 2–30 første ledd bokstav b.

Årsregnskapet er avlagt i henhold til regnskapsloven av 1998. Regnskapet er utarbeidet etter norske regnskapsstandarder og i henhold til god regnskapskikk. Datterselskapene følger regnskapsloven. Det er ikke utarbeidet et fullstendig konsernregnskap da datterselskapene ikke anses å ha vesentlig betydning i forhold til å vurdere konsernets stilling og resultat, jfr. regnskapsloven § 3-8. Det er imidlertid utarbeidet egen note (note 20) som viser et konsolidert regnskap for 2009.

Regnskapet for Forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond følger et modifisert kontantprinsipp, og fondet refunderer de kostnader som er bokført i forvaltningsorganets regnskap.

Inntekts- og kostnadsføring

Inntekter ved salg av eiendom bokføres på tidspunktet for inngåelse av kontrakt. Som driftsinntekt er klassifisert inntekter som ikke anses å være av midlertidig karakter og som er regulert i avtaler og kontrakter. Annen driftsinntekt omfatter inntekter av forbigående eller midlertidig art hvor det ikke foreligger et avtalemessig grunnlag for inntekten.

Periodiserings- og vurderingsprinsipper: Regnskapet bygger i samsvar med god regnskapsskikk på transaksjons-, opptjenings-, sammenstillings- og kongruensprinsippene. Ved usikkerhet anvendes beste estimat.

Klassifisering av eiendeler og gjeld: Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre

eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år er klassifisert som omløpsmidler. Tilsvarende regler er benyttet for klassifisering av langsiktig og kortsiktig gjeld.

Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler

Anleggsmidlene er i regnskapet oppført til anskaffelseskost med fradrag for planmessige avskrivninger. Avskrivningene er fordelt lineært over anleggsmidlenes forventede økonomiske levetid. Immaterielle eiendeler avskrives ikke. Det anses ikke å foreligge vesentlig risiko for verdifall for slike aktiva.

Fondet har inntil år 2001 ikke aktivert investeringer og påkostninger. Eiendommer ervervet før utløpet av 2000 er bokført samlet med kroner 1 000, da kostpris på eiendom ervervet helt tilbake til 1821 ikke har latt seg rekonstruere.

Omløpsmidler

Omløpsmidler er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er vurdert til pålydende etter fradrag av avsetninger til dekning av påregnelige tap. Konstaterte tap kostnadsføres.

Finansielle investeringer

Finansinvesteringer vurderes etter porteføljeprinsippet. Der en delportefølje har lavere verdi enn valutajustert anskaffelseskost blir denne porteføljen ført til virkelig verdi og med reversering av virkelig verdi tilbake til anskaffelseskost når det ikke er grunn til nedskrivningen lenger. Valutajusteringen av anskaffelseskost gjøres for å reflektere valutasikringen. Opplysningsvesenets fond er en langsiktig investor. Dette innebærer etter god regnskapsskikk at finansielle omløpsmidler vurderes til laveste verdi prinsipp, jf regnskapslovens § 5-2. Fondet har imidlertid også finansielle omløpsmidler som oppfyller kravene til handelsportefølje. Normalt skal derivater handlet i regulerte markeder og ETFer (Exchanges Traded Funds) føres som handelsportefølje til virkelig verdi etter regnskapsloven § 5-8. Fondet har i begrenset omfang slike verdipapirer. Anskaffelseskost ved kjøpstidspunktet er kjøpspris tillagt kurtasje, jf regnskapslovens § 5-4. Ved

tilordning av anskaffelseskost etter regnskapslovens § 5-5 velges gjennomsnittlig anskaffelseskost. Rentebærende investeringer behandles etter "opptjent rente prinsippet", dvs at både avtalt rente (kupong) og over/underkurs periodiseres. Børsnoterte verdipapirer og verdipapirfond bokføres som omløpsmidler. Normalt bokføres også uoterte verdipapirer som omløpsmiddel. Utlån til kirkelige formål og obligasjoner hvor intensjonen er å holde de til forfall betraktes som finansielt anleggsmiddel, jf regnskapsloven § 5-3. Normalt føres datterselskaper, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper som anleggsmidler. Betingede fordringer bokføres til kroner 0.

Valuta

Beholdninger, fordringer og gjeld i utenlandsk valuta vurderes etter dagskursen pr 31.12. Valutatap og -gevinst føres under finansposter.

Valutasikring

Fondet legger til grunn virkelig verdi sikring av valuta på verdipapirer som føres som omløps- og anleggsmidler. Valutasikringen føres etter Foreløpig Norsk regnskapsstandard om finansielle eiendeler og forpliktelser, oktober 2009. Se ellers note om valutasikring.

Disponering og utbytte

Utbytte til kirkelige formål fremkommer i regnskapet som finansielt utbytte utbetalt i regnskapsåret. Normalt vil det foretas avsetning i regnskapet for tilskudd til kirkelige formål som skal disponeres i året etter at det er opptjent. Siden tilskudd til kirkelige formål i 2010 overstiger tilgjengelig egenkapital i form av disposisjonsfond er dette ikke gjort for 2009.

Kontantstrømoppstilling

I oppstillingen er kun bankinnskudd og lignende definert som kontanter.

Fondet har ingen ansatte.

Riksrevisjonen er revisor. Det utbetales ikke revisjonshonorar.

Resultatregnskap

TALL I 1000 KRONER	NOTE	2009	2008	2007
Gevinst ved salg av eiendom	1	119 392	85 471	98 183
Driftsinntekt	2	118 220	107 522	98 614
Annen driftsinntekt	3	14 061	5 519	9 957
Sum inntekter		251 673	198 512	206 754
Avskrivning varige driftsmidler	4	-12 204	-13 128	-11 409
Refusjon Forvaltningsorganet	5	-38 665	-36 446	-32 865
Driftskostnad	6	-86 022	-116 336	-106 365
Sum driftskostnader		-136 891	-165 910	-150 639
Driftsresultat		114 782	32 602	56 115
Driftsresultat ekskl. gevinst ved salg av eiendom		-4 610	-52 869	-42 068
Renteinntekt		24 076	23 492	19 448
Finansinntekter og utbytte verdipapirer		12 444	81 791	67 043
Gevinster og tap verdipapirer		-59 080	-173 069	59 248
Nedskrivning/reversering nedskrivning		95 558	-208 102	0
Annen finansinntekt/-kostnad		-2 509	103 561	12 275
Netto finansinntekter		70 489	-172 328	158 014
Årsresultat	20	185 271	-139 726	214 129
DISPONERING AV ÅRSRESULTAT TIL UTBYTTE OG EGENKAPITAL:				
Avsetning av gevinst salg eiendom til kapitalfondet	1, 11	119 392	85 471	98 183
Finansielt utbytte til kirkelige formål	7	46 783	63 073	44 825
Til/fra disposisjonsfondet	12, 21	19 096	-242 280	71 121
Bruk av bufferfondet		-	-3 420	
Bruk av kapitalfondet	1,11	-	-42 570	
Sum disponert og overført		185 271	-139 726	214 129

Balanse

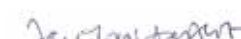
TALL I 1000 KRONER	NOTE	2009	2008	2007
ANLEGGSMIDLER				
Immaterielle eiendeler				
Melkekvoter	4	411	396	356
Varige driftsmidler				
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	4	432 934	407 506	318 728
Maskiner og inventar	4	645	744	842
IT-utstyr	4	5 029	5 455	6 410
Sum varige driftsmidler		438 608	413 705	325 980
Finansielle anleggsmidler				
Investering i datterselskap	8	151 503	132 039	89 448
Lån til datterselskap	8,19	57 748	10 000	33 957
Anleggsobligasjoner og selskapsandeler	8	91 404	187 159	143 877
Verdiregulering finansielle anleggsmidler	8	-34 746	- 46 576	
Utlån til kirkelige formål		101 357	107 625	103 560
Sum finansielle anleggsmidler		367 266	390 247	370 842
Sum anleggsmidler		806 285	804 348	697 178
OMLØPSMIDLER				
Fordringer				
Kundefordringer	9	45 003	37 356	35 851
Mellomværende datterselskap	19	2 706	1 948	2 344
Andre fordringer	10	30 655	17 072	11 793
Sum fordringer		78 364	56 376	49 988
Varer				
Beholdning virke Norskog		330	0	0
Sum varer		330	0	0

TALL I 1000 KRONER	NOTE	2009	2008	2007
Investeringer				
Aksjer og private equity	18	376 254	347 536	420 033
Eiendomsandeler	18	428 987	454 841	404 603
Obligasjoner	18	281 202	197 639	408 171
Andre finansielle instrumenter	18	273 296	193 367	221 640
Verdiregulering finansielle omløpsmidler	18	-79 138	-162 866	-1 339
Verdiregulering urealiserte valutaposter	18	-3 550	116 836	
Sum investeringer		1 277 051	1 147 353	1 453 107
Kontanter og kontantekvivalenter				
Bankinnskudd		80 618	36 525	30 990
Sum omløpsmidler		1 436 363	1 240 254	1 534 085
Sum eiendeler		2 242 647	2 044 602	2 231 263
EGENKAPITAL				
Kapitalfond	11	2 108 244	1 992 178	1 945 954
Bufferfond		-	0	3 420
Disposisjonsfond	12	19 096	0	242 280?
Sum Egenkapital		2 127 340	1 992 178	2 191 653
AVSETNING FOR FORPLIKTELSE				
Skogfond	13	3 647	4 819	5 906
KORTSIKTIG GJELD				
Leverandørgjeld		50 612	26 747	17 592
Skyldig offentlige avgifter		2 438	-1 429	1 586
Annen avsetning for forpliktelser	14	16 727	4 092	8 670
Annen kortsiktig gjeld	15	1 884	18 195	5 855
Sum kortsiktig gjeld		71 660	47 605	33 703
Langsiktig gjeld				
Lån DnB NOR		40 000		
Sum Langsiktig gjeld		40 000		
Sum gjeld og forpliktelser		115 307	52 424	39 609
Sum gjeld og egenkapital		2 242 647	2 044 602	2 231 262

Oslo, 27. april 2010

Marvin Wiseth
Styreleder

Bjørn Tysdal Moe
Nestleder

Jan Olav Aarflot
Styremedlem

Gunnar Mathisen
Styremedlem

Marit Arnstad
Styremedlem

Egil K. Sundbye
Direktør

Kontantstrøm

TALL I 1000 KRONER	2009	2008	2007
Arsresultat	185 271	-139 726	214 129
Salg av eiendom	-119 392	-85 471	-98 834
Avskrivninger og nedskrivninger	12 204	13 128	11 409
Endring i driftsmessige eiendeler, gjeld og fordringer	41 566	6 427	7 767
Nedskrivning/reversering nedskrivning andre fin. omløpsmidler	-95 558	208 102	0
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	24 091	2 461	134 471
Kjøp av varige driftsmidler	-37 123	-100 892	-69 870
Salg av eiendom	119 392	85 471	98 834
Netto finansielle investeringer	-132 544	198 405	-177 827
Verdiregulering urealiserte valutaeffekter	117 061	-116 836	
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	66 786	66 148	-148 863
Tilskudd til middelalderkirker	-1 319	-1 172	0
Finansielt utbytte til kirkelige formål	-45 465	-61 901	-44 825
Kontantstrøm fra finansielle aktiviteter	-46 784	-63 073	-44 825
Netto likviditetsendring	44 093	5 535	-59 218
Kontanter 1. januar	36 525	30 990	90 207
Kontanter 31. desember	80 618	36 525	30 990

Noter

NOTE 1 - GEVINST OG KOSTNADER VED SALG AV EIENDOM

TALL I 1000 KRONER	2009	2008	2007
Jordbruk	5 407	6 551	3 549
Tomter	59 338	64 513	74 210
Skog	-1 774	243	4 749
Eiendomsutvikling	30 043	2 766	11 134
Presteboliger	27 296	14 265	5 191
Salgsutgifter	-918	-2 866	-651
Sum gevinst ved salg av eiendommer, til kapitalfondet	119 392	85 471	98 183

NOTE 2 - DRIFTSINNTEKT

TALL I 1000 KRONER	2009	2008	2007
Husleie	16 803	16 115	15 387
Tomtefeste	61 058	58 749	51 363
Forpaktning	3 824	3 725	4 095
Jordleie	4 011	2 505	3 491
Skogsdrift	24 052	21 021	18 285
Utmarksnæring	5 384	2 692	2 461
Grus og mineraler	3 088	2 714	3 531
Sum driftsinntekt	118 220	107 522	98 614

NOTE 3 - ANNEN DRIFTSINNTEKT

TALL I 1000 KRONER	2009	2008	2007
Administrasjonsvederlag	10 562	2 635	4 464
Leieinntekter	1 637	1 326	1 955
Vassdragserstatninger	873	698	701
Driftsinntekt IKT	913	780	2 220
Andre inntekter	76	80	617
Sum annen driftsinntekt	14 061	5 519	9 957

NOTE 4 - IMMATERIELLE EIENDELER OG VARIGE DRIFTSMIDLER

TALL I 1000 KRONER	IMMATERIELLE EIENDELER				VARIGE DRIFTSMIDLER			Sum imm.eiendeler og varige driftsmidler
	Melkekvoter	Presteboliger	Bygninger Anlegg	Jord, Skog, Festetomter	Eiendomsutvikling	IKT	Maskiner, inventar	
Anskaffelseskost 1.1.2009	421	324 817	65 448	46 155	6 138	21 136	984	465 099
Tilgang i år	15	50 436	4 953	2 223	6 775	1 882	0	66 284
Avgang i år	0	-3 617	-15	-21 000	-4 453	0	0	-29 085
Anskaffelseskost 31.12.2009	436	371 636	70 786	27 378	8 460	23 018	984	502 297
Akkumulerte avskrivninger	-25	-27 486	-11 199	0	0	-17 989	-338	-57 047
Akkumulerte nedskrivninger	0	-6 231	0	0	0	0	0	-6 231
Bokført verdi 31.12.2009	411	337 909	59 187	27 378	8 460	5 029	646	439 019
Årets avskrivning	0	-7 214	-2 584	0	0	-2 308	-98	-12 204
Avskrivningssats	0 %	2 %	4 %	0 %	0 %	33 %	10 %	

NOTE 5 - REFUSJON FORVALTNINGSORGANET FOR OPPLYSNINGSVESENETS FOND

TALL I 1000 KRONER	2009	2008	2007
Virksomhetsområde			
Presteboliger	7 820	6 903	5 933
Jordbruk	2 450	3 565	2 814
Skog og utmark	476	623	681
Eiendom og festetomter	4 837	4 917	3 881
Eiendomsutvikling	3 003	2 577	1 593
IKT	2 177	2 437	1 742
Generell administrasjon	16 598	14 236	15 436
Finans	1 304	1 188	783
Sum refusjon	38 665	36 446	32 865

NOTE 6 - DRIFTSKOSTNAD

TALL I 1000 KRONER	2009	2008	2007
Vedlikehold av bygninger	29 803	38 944	25 939
Honorar tjenesteleverandører	38 667	36 291	36 179
Drift av eiendommer	30 169	24 308	22 698
Annen driftskostnad	17 383	16 793	21 549
Tilskudd fra KKD	-30 000	-	-
Sum driftskostnad	86 022	116 336	106 365

NOTE 7 - FINANSIELT UTBYTTE TIL KIRKELIGE FORMÅL

TALL I 1000 KRONER	2009	2008	2007
Trosopplæring	1 440	1 168	1 486
Diakoni	3 319	2 048	2 184
Ung i kirken	2 120	2 180	2 466
Gudstjenesteliv	3 373	2 318	2 677
Søsterkirker	2 075	2 108	1 922
Samisk kirkeliv	700	668	786
Andre fellestiltak	3 500	5 952	4 260
Kapellprosjekt	355	525	500
Økumeniske organisasjoner	4 213	4 167	4 523
Samarbeidsråd for menighet og misjon i bispedømmene	1 221	1 036	1 100
Administrasjon i Kirkerådet	2 510	2 431	2 922
Tilskudd direkte fra Ovf	-	-	175
Sum tilskudd felleskirkelige tiltak	24 826	24 601	25 001
Medlemsregister Kirkerådet	-	8 000	1 300
Tilskudd til demokratireform	-	1 125	-
Tilskudd til middelalderkirker	1 319	1 173	-
Sum andre tilskudd	1 319	10 298	1 300
Sum tilskudd til kirkelige formål	26 145	34 899	26 301
Tilskudd til kommunale presteboliger	37 716	44 382	35 181
Husleieinntekt kommunale presteboliger	-17 077	-16 208	-16 657
Netto tilskudd kommunale presteboliger	20 639	28 174	18 524
Sum finansielt utbytte	46 784	63 073	44 825

NOTE 8 - FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER

TALL I 1000 KRONER	Kontorsted	Eierandel %	Andel resultat 2009	Andel EK 31.12.09
Selskap				
Clemens Kraft KS	Oslo	90	-5 126	- 3 758
Clemens Kraft AS	Oslo	100	0	1 010
Clemens Eiendom KS	Oslo	90	-1 504	28 121
Ovf Eiendom AS	Oslo	100	242	6 332
Clemens Eiendomsutvikling AS	Oslo	90	0	9 000
Ovf Eiendomsutvikling AS	Oslo	100	0	2 500
Rådhusgaten 1-3 KS	Oslo	86	-575	23 929
Rådhusgaten 1-3 AS	Oslo	91	100	10 068
Eltosgodset AS	Trysil	51	-125	-51
Eltosgodset Jerpen Granskafte AS	Trysil	80	-3	7 872
Sum investeringer i datterselskap			-6 988	85 024

Datterselskapene er utelatt fra konsolideringen. Datterselskaper anses ikke å ha betydning for vurderingen av fondets stilling og resultat, jf. Regnskapsloven § 3-8.

TALL I 1000 KRONER	Kontorsted	Eierandel %	Verdi eierandel	Resultat 2009	Egenkapital 31.12.09
Selskap					
Clemens Kraft KS	Oslo	90	9 000	-5 696	-4 175
Clemens Kraft AS	Oslo	100	1 020	0	1 010
Clemens Eiendom KS	Oslo	90	30 600	-1 671	31 246
Ovf Eiendom AS	Oslo	100	6 020	242	6 332
Clemens Eiendomsutvikling KS	Oslo	90	9 000	0	10 000
Ovf Eiendomsutvikling AS	Oslo	100	2 500	0	2 500
Rådhusgaten 1-3 KS	Oslo	86	74 647	-669	27 824
Rådhusgaten 1-3 AS	Oslo	91	10 752	110	11 065
Eltosgodset AS	Trysil	51	77	-237	-101
Eltosgodset Jerpen Granskafte AS	Trysil	80	7 888	-4	9 840
Sum investeringer i datterselskap			151 503	-7925	95 540

NOTE 8 - FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER (fortsettelse)

TALL I 1000 KRONER

Lån til datterselskap	Eierandel %	Lån
Clemens Eiendom KS, ansvarlig lån	90	10 000
Clemens Eiendomsutvikling KS, ansvarlig lån	90	29 308
Clemens Kraft KS, ansvarlig lån	90	8 000
Eltosgodset AS	51	300
Eltosgodset Jerpen Granskaffet AS	80	10 140
Sum lån til datterselskaper		57 748

TALL I KRONER	Kostpris	Markedsverdi	Urealisert gevinst	Påløpte renter	Markedsverdi med renter
Bjørvika kontorbygg I AS	1 620 000	1 620 000	0	124 883	1 744 883
DnBNOR Kreditvekst 2007/10 (nullkupon)	3 000 000	2 924 400	-75 600	0	2 924 400
Finarca Norfund flrt	3 259 500	2 892 650	-366 850	0	2 892 650
Forus kontorbygg lån	1 575 000	1 575 000	0	41 871	1 616 871
Verdane Venture IV Twin AS	253 175	253 175	0	0	253 175
Kirkelig kulturverksted	500 000	500 000	0	0	500 000
Kirkelig kulturverksted	800 000	800 000	0	0	800 000
Ansvarlig lån Røysheim	1 428 825	1 428 825	0	0	1 428 825
BSA Lange kontrakter lån 07/17 7,5%	6 771 000	7 128 509	357 509	361 738	7 490 247
BSA lange kontrakter pant 07/17 7,5%	4 000 000	4 197 600	197 600	216 986	4 414 586
Logistikkbygg I AS	1 541 500	1 541 500	0	44 442	1 585 942
Norfund -LAAD	3 369 378	2 892 116	-477 262	50 668	2 942 784
Obligasjonsforetaket 3 6,10% 20/09/15	29 343 000	5 100 000	-24 243 000	0	5 100 000
Obligasjonsforetaket 5	10 000 000	5 000 000	-5 000 000	16 890	5 016 890
Obligasjonsforetaket 4 22/06/2016	15 000 000	10 000 500	-4 999 500	418 192	10 418 692
Pareto Handelseiendom II Ansvarlig lån	2 640 000	2 640 000	0	0	2 640 000
Risløkka Eiendom AS	885 000	885 000	0	36 490	921 490
Ski Eiendomsinvst AS	568 500	568 500	0	24 618	593 118
Diaconia FRIF Bolivia	1 043 580	1 157 060	113 480	20 193	1 177 253
Small Business development Fund Georgia (Kolibri)	718 425	771 371	52 947	164	771 535
Norwegian Microcredit LLC, Aserbajdsjan	1 090 920	578 530	-512 390	246	578 776
PRISMA Microfinanzas Peru	0	0	0	-24 046	-24 046
Sinapi Aba Trust Ghana	1 026 260	1 157 060	130 800	14 424	1 171 484
Sum anleggsobligasjoner	90 434 063	55 611 796	-34 822 266	1 347 759	56 959 555

NOTE 8 - FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER (fortsettelse)

TALL I KRONER	Kostpris	Markedsverdi	Urealisert gevinst	Påløpte renter	Markedsverdi med renter
Selskapsandeler LIGOS AS/KS	969 942	969 942			969 942
Sum anleggsobligasjoner og selskapsandeler	91 404 005	56 581 738	-34 822 266	1 347 759	57 929 497
Verdiregulering anleggsobligasjoner	- 34 745 880				
Sum anleggsobligasjoner og selskapsandeler inkl. verdiregulering	56 658 125	56 581 738	-34 822 266	1 347 759	57 929 497

NOTE 9 - KUNDEFORDRINGER

TALL I 1000 KRONER	2009	2008	2007
Kundefordringer	54 360	41 477	40 060
Avsetning tap på kundefordringer	-9 357	-4 121	-4 209
Sum	45 003	37 356	35 851

Tap på kundefordringer er klassifisert som annen driftskostnad i resultatregnskapet.

NOTE 10 - ANDRE FORDRINGER

TALL I 1000 KRONER	2009	2008	2007
Påløpt rente	9 770	5 356	3 749
Kortsiktige fordringer forvaltere	3 404	5 520	760
Øvrige fordringer	17 480	6 196	7 284
Sum andre fordringer	30 654	17 072	11 793

Alle fordringer har forfall innen 31. desember 2010.

NOTE 11 - KAPITALFOND

TALL I 1000 KRONER	2009	2008	2007
Kapitalfond pr. 01.01	1 988 852	1 945 954	1 847 771
Tillagt netto gevinster salg av eiendom	119 392	85 471	98 183
Inndekning av udekket tap	-	-42 573	-
Kapitalfond pr. 31.12	2 108 244	1 988 852	1 945 954

NOTE 12 - DISPOSISJONSFOND

TALL I 1000 KRONER	2009	2008	2007
Disposisjonsfond pr. 01.01	-	242 280	171 159
Inntektsføring tidligere avsatt	-	-242 280	-25 500
Avsatt kirkelige tilskudd	-	-	25 500
Tillagt fondet	19 096	-	71 121
Disposisjonsfond pr. 31.12	19 096	0	242 280

NOTE 13 - SKOGFOND

TALL I 1000 KRONER	2009	2008	2007
Skogfond pr. 01.01	4 819	5 906	3 613
Netto endring	-1 172	-1 087	2 293
Skogfond pr. 31.12	3 647	4 819	5 906

NOTE 14 - ANNEN AVSETNING FOR FORPLIKTELSER

TALL I 1000 KRONER	2009	2008	2007
Forpliktelser tjenesteleverandører	1 992	2 033	2 481
Andre påløpte driftskostnader	14 735	2 059	6 189
Sum avsetninger	16 727	4 092	8 670

Fondet har, utover det som fremkommer her, forpliktelser på knapt 57 millioner kroner som forfaller i 2010. Forpliktelsene består av 25,5 millioner kroner til felleskirkelige tiltak, 24,5 millioner kroner til kommunale presteboliger og nærmere 6 millioner kroner til middelalderkirker.

NOTE 15 - ANNEN KORTSIKTIG GJELD

TALL I 1000 KRONER	2009	2008	2007
Kortsiktig gjeld finansforvaltning	146	64	192
Gjeld finansforvaltere	1 670	18 131	5 663
Annen kortsiktig gjeld Norskog	68	-	-
Sum annen kortsiktig gjeld	1 884	18 195	5 855

NOTE 16 - GARANTIER OG SIKKERHETSSTILLELSER

TALL I 1000 KRONER	2009	2008	2007
Garantier med pant til datterselskaper	-	34 000	34 000
Garantier til minoriteter	3 000	-	-
Uinnkalt lån datterselskaper	12 700	20 000	-
Uinnkalt kommandittkapital m.v. datterselskaper	46 172	32 672	49 000
Uinnkalt kommandittkapital m.v. andre selskaper	83 048	106 418	190 838
Sum garantier og andre forpliktelser	144 920	193 090	273 838

NOTE 17 - VALUTASIKRING OG EFFEKT AV DENNE

TALL I MILL. KRONER	Markedsverdi eiendeler	Markedsverdi derivater	Netto valuta-eksponering
Euro	117 106	150 898	(33 792)
Britiske Pund	40 538	25 071	15 467
Svenske Kroner	29 959	25 872	4 087
Amerikanske Dollar	238 391	163 597	74 794
Sum utenlandsk valuta	425 994	365 438	60 556
Valutasikringsgrad		86 %	

NOTE 18 - BEHOLDNINGSOVERSIKT VERDIPAPIRER

TALL I KRONER	Kostpris	Markedsverdi	Urealisert	Påløpt rente
NORSKE AKSJER				
Aksjefond				
Banco Norge	9 932 582	17 758 430	7 825 848	
Storebrand Aksje Innland	20 645 947	32 054 980	11 409 033	
Storebrand Verdi	20 000 000	25 397 366	5 397 366	
Sum aksjefond Norge	50 578 530	75 210 776	24 632 247	0
Grunnfondsbevis				
Cultura Sparebank	250 000	250 000	0	
SPAREBANKEN 1 SMN	861 921	1 180 224	318 303	
Sparebank 1 SR bank	798 721	947 779	149 058	
Sum grunnfondsbevis	1 910 642	2 378 003	467 361	0
Energi				
Acergy S.A(NO)	1 597 988	3 184 838	1 586 850	
Fred Olsen Energy ASA	1 311 176	1 487 400	176 224	
Norsk Hydro ASA	2 056 299	2 976 181	919 882	
Prosafes Production Public Limited	512 380	187 622	-324 758	
Prosafes SE	503 584	621 659	118 075	
SeaDrill LTD. (NO)	1 366 620	2 770 708	1 404 088	
Solstad Offshore ASA	328 751	583 200	254 449	
Statoil ASA	6 282 424	7 097 951	815 527	
TGS Nopec Geophysical Company ASA	1 615 888	2 035 216	419 328	
Sum energi	15 575 109	20 944 775	5 369 666	0
Farmasi				
Pronova Biopharma ASA				
Ordinære	376 976	357 280	-19 696	0
Finans				
Storebrand ASA Ord.	761 806	810 980	49 174	
DnB Nor ASA	2 200 137	2 255 863	55 726	
Sum finans	2 961 943	3 066 843	104 900	0

TALL I KRONER	Kostpris	Markedsverdi	Urealisert	Påløpt rente
Forsyningsselskaper				
Hafslund ASA B-aksjer	1 908 011	1 267 750	-640 261	0
Helse				
PCI Biotech Holding ASA	0	11 440	11 440	
PhotoCure ASA	521 722	468 679	-53 043	
Sum helse	521 722	468 679	-53 043	0
Industri				
Austevoll Seafood ASA	592 850	602 870	10 020	
Norwegian Air Shuttle ASA	986 023	1 740 870	754 847	
Veidekke ASA	328 504	817 716	489 212	
Yara International ASA	3 905 278	6 144 210	2 238 932	
Sum industri	5 812 655	9 305 666	3 493 011	0
Informasjonsteknologi				
EDB Business Partner ASA	1 514 860	765 510	-749 350	
Atea ASA	540 855	711 000	170 145	
Sum informasjonsteknologi	2 055 715	1 476 510	-579 205	0
Konsumentvarer				
Orkla ASA (ord)	2 487 612	2 538 068	50 456	
Schibsted ASA	2 363 660	1 580 585	-783 075	
Sum konsumentvarer	4 851 272	4 118 653	-732 619	0
Offshore				
Siem Offshore Inc	1 182 668	776 970	-405 698	
Subsea 7 Inc	1 159 034	1 547 210	388 176	
Sum offshore	2 341 703	2 324 180	-17 523	0
Råvarebasert industri				
Norske Skogindustrier ASA	756 354	595 920	-160 434	0
Shipping				
Oceanteam ASA	2 464 905	624 542	-1 840 363	0
Telekommunikasjon				
Telenor ASA	4 197 541	6 064 161	1 866 620	0
Sum norske aksjer	96 313 076	128 203 738	31 890 661	0

TALL I KRONER	Kostpris	Markedsverdi	Urealisert	Påløpt rente
UTENLANDSKE AKSJER				
Aksjefond				
Bank Investment Sicav- Global Emerging Markets SRI	13 627 771	13 706 089	78 318	
Mango Capital Fund Afrika	8 715 400	3 431 175	-5 284 225	
Skagen Kon-Tiki	32 535 054	61 932 993	29 397 939	
Aberdeen Indian Equity Fund ACCUM AB 06 I	5 831 300	5 770 952	-60 348	
Morgan Stanley Galaxy Frontier Emerging Markets Fu	10 262 600	6 927 661	-3 334 939	
Aberdeen Ethical World Fund	29 170 900	32 410 233	3 239 333	
Nordea Stabile Aksjer Global Etisk	25 585 960	26 810 551	1 224 591	
Sum aksjefond utland	125 728 986	150 989 654	25 260 668	

PRIVATE EQUITY - NORGE OG UTLAND

Buyout

Carlyle Europe Partners III	2 520 262	1 472 886	-1 047 376	
FO Nordic Private Equity 2007 IS	3 640 000	3 096 473	-543 527	
Sum buyout	6 160 262	4 569 359	-1 590 903	0

Distressed

FO Distressed 2008 IS	1 782 000	1 718 215	-63 785	0
-----------------------	------------------	------------------	----------------	---

TALL I KRONER	Kostpris	Markedsverdi	Urealisert	Påløpt rente
Multistrategy				
Nordea Private Equity II Global Fund of Funds KS	24 709 556	23 784 947	-924 609	
FO Sector Speculare	4 908 600	4 267 224	-641 376	
Storebrand International private Equity Fund VI	7 501 050	5 996 000	-1 505 050	
CS Select Partners	4 785 550	4 254 070	-531 480	
Morgan Stanley Private Equity Asia	7 371 527	7 262 958	-108 569	
Sector Speculare (Private Equity) Class A USD sh	5 232 300	5 140 818	-91 482	
Sum multistrategy	54 508 583	50 706 017	-3 802 566	0

Opportunistic

FO Opportunistic Global Strategies IS	2 020 000	1 738 979	-281 021	
CS Opportunity Partners India	4 419 475	3 723 274	-696 201	
Sum opportunistic	6 439 475	5 462 253	-977 222	0

Secondary

Cubera Secondary KS	8 576 957	5 820 479	-2 756 478	
CS Strategic Partners Offs Fd IV B	3 162 160	2 568 320	-593 840	
Sum secondary	11 739 117	8 388 799	-3 350 318	0

TALL I KRONER	Kostpris	Markedsverdi	Urealisert	Påløpt rente
Venture				
NeoMed Innovation IV LP	5 932 689	5 298 719	-633 970	
Verdane Private Equity ASA	390 478	3 389 166	2 998 688	
Verdane Venture V B KS	1 559 355	3 914 945	2 355 590	
Verdane IV TWIN	3 893 878	2 437 141	-1 456 737	
Verdane Capital VI KS	14 312 408	6 193 492	-8 118 916	
Sum venture	26 088 808	21 233 463	-4 855 345	0
Offshore og shipping				
Atlantis Navigation AS	5 000 000	4 460 000	-540 000	
Pareto World Wide Offshore AS	12 067 827	5 631 456	-6 436 371	
Pareto World Wide Shipping 2	5 099 904	3 267 264	-1 832 640	
Westfal-Larsen Chemical Carriers I Investor KS	5 100 000	2 613 605	-2 486 395	
LPG Carrier I DIS/AS	1 360 832	1 258 303	-102 529	
Oceanlink Offshore III DIS	1 283 152	2 646 775	1 363 623	
Sum offshore og shipping	29 911 715	19 877 403	-10 034 312	0
Diverse				
Kirkelig Kulturverksted AS	2 200 001	2 200 001	0	
Kolibri Kapital ASA B-aksjer	2 909 860	3 444 424	534 564	
Sjøfossen Energi AS C-aksjer	1 000	205 835	204 835	
Strek Media AS	275 000	280 314	5 314	
Mentor Medier AS	4 999 940	4 030 406	-969 534	
Verdibanken ASA	7 196 010	4 554 060	-2 641 950	
Sum diverse	17 581 811	14 715 040	-2 866 771	0
Sum Private Equity	154 211 771	126 670 549	-27 541 222	0
Sum aksjer og private equity	376 253 832	405 863 941	29 610 107	0

TALL I KRONER	Kostpris	Markedsverdi	Urealisert	Påløpt rente
EIENDOMSANDELER				
Eiendom Norge				
Hansa Property Group ASA	17 815 700	602 408	-17 213 292	
Bjørvika Kontorbygg I AS	16 228 826	13 965 705	-2 263 121	
Brynsalleen 6 KS	5 550 000	5 925 000	375 000	
Pareto Fornebu Eiendom Holding IS/AS	6 707 259	3 204 756	-3 502 503	
Forus kontorbygg AS	4 050 000	454 541	-3 595 460	
Industrifinans Røysheim	2 538 144	3 614 684	1 076 540	
Kjeller Vest KS	1 120 000	1 470 000	350 000	
Kristoffer Aamodtsgate 9 KS	8 650 000	15 000 000	6 350 000	
Pareto Lagårdsveien Holding AS	10 727 890	8 436 720	-2 291 170	
BSA lange kontrakter AS	17 000 160	12 133 440	-4 866 720	
Myren Eiendomsinvest as	5 226 750	5 338 672	111 922	
Norwegian Property ASA	95 995 233	54 009 869	-41 985 364	
Pareto Handelseiendom II	7 040 000	1 018 596	-6 021 404	
Risløkka Eiendom AS	3 517 500	5 696 655	2 179 155	
Sinsenveien 45-49 KS	5 610 000	5 250 000	-360 000	
Ski Eiendomsinvest AS	1 800 000	1 379 000	-421 000	
Sum eiendom Norge	209 577 462	137 500 046	-72 077 417	0

TALL I KRONER	Kostpris	Markedsverdi	Urealisert	Påløpt rente
Eiendom utland				
Morgan Stanley Eurozone Office Fund D1	24 956 483	20 778 610	-4 177 873	
Morgan Stanley Eurozone Office Fund E2	16 676 784	12 470 287	-4 206 497	
Thames River Property Growth & Income Fund LTD	32 521 100	27 527 651	-4 993 449	
BSA Berlin AS	31 772 120	26 193 024	-5 579 096	
BSA Development AS	3 600 000	1 134 000	-2 466 000	
DE Residential Co-Invest AS	2 782 800	3 233 400	450 600	
Grønn Handelsinvest I AS	1 971 768	1 971 768	0	
Hyllinge Invest AS	1 503 000	4 620 792	3 117 792	
Logistikkbygg I AS	3 650 000	8 051 630	4 401 630	
Northern Logistic Property	12 790 030	6 196 200	-6 593 830	
Nordisk Eiendomsinvest AS	4 040 000	3 165 000	-875 000	
Nordisk Realkapital - Logistikkbygg III IS(Formue)	3 306 390	2 566 540	-739 850	
Pre EiendomsInvest Tyskland AS	27 000 000	29 381 700	2 381 700	
Prime Office Germany	16 775 000	8 432 000	-8 343 000	
Realkapital European Opportunity AS	19 534 916	19 222 948	-311 968	
CS Globale Private Real Estate	16 529 226	8 529 226	-7 998 578	
Sum eiendom utland	219 409 617	183 474 776	-35 933 419	0
Sum eiendomsandeler	428 987 078	320 974 822	-108 010 836	

TALL I KRONER	Kostpris	Markedsverdi	Urealisert	Påløpt rente
ANDRE FINANSIELLE INSTRUMENTER				
Hedgefond				
Ovf Absolute Fund acs	127 943 989	132 668 954	4 724 965	
Subscription to Costom Portfolio PCC OVF Absolute	6 634 040	6 536 000	-98 040	
Alysheba Fund LTD 01	0	1 001	1 001	
Alysheba Fund Ltd Classb1 series 04-09	0	19 814	19 814	
Alysheba Fund LTD ckass B1 07-09	0	6 636	6 636	
Comac Global Macro Fund	182 208	250 376	68 168	
Cheyne Special Situations Fund INC	6 868 578	4 723 944	-2 144 635	
Deephaven Global Multi Strategy FD	5 462 401	4 192 994	-1 269 407	
Lim Asia Multi Stragegy Fund Inc	33 449	30 484	-2 965	
Thames River Alternativ Strategies Warrior II Fund	3 507 249	3 152 377	-354 872	
Sum hedgefond	150 631 915	151 582 580	950 665	0
Infrastruktur, skog og jordbruk				
FO Global Infrastruktur (IS) Formuesforvaltning	5 697 600	3 470 346	-2 227 254	
NorTeak AS	2 690 219	4 977 056	2 286 837	
Global Solidarity Forrest Fund AB	10 097 549	29 333 581	19 236 032	
Global Solidarity Fund International AB	8 470 000	12 515 580	4 045 580	
Zeus PE(CS Global Infrastructure Partners)	8 786 544	8 274 171	-512 373	
Sum infrastruktur, skog og jordbruk	35 741 912	58 570 734	22 828 822	0

Tall i kroner	Kostpris	Markedsverdi	Urealisert	Påløpt rente
Råvarer				
Custom Markets PLC Credit Suisse CARES Fund C	20 529 522	21 741 543	1 212 021	
ETFS Agriculture DJ - Aigcism	6 485 361	5 965 393	-519 968	
Sum råvarer	27 014 883	27 706 936	692 053	0
Pengemarked/likviditetsfond				
Diversifert Norsk Pengemarked	2 482 148	2 515 079	32 931	
Pluss Likviditet II	24 252 740	24 934 077	681 337	
JPM Liq USD Liquidity C	11 090 623	10 326 614	-762 792	
Sum pengemarked/likviditetsfond	37 825 511	37 775 770	-48 524	0
Bankinnskudd finansforvaltning	22 081 704			
Sum andre finansielle instrumenter	273 295 925	237 860 250	24 471 540	0

OBLIGASJONER

Obligasjoner

Obligasjon DnB NOR bank ASA var 49-17	7 925 680	8 124 725	199 046	3 059
Sparebanken Møre 05/FRN Call Capital Cont. Sec	4 641 140	4 267 500	-373 640	33 583
Nordea SWAP	4 170 012	4 224 222	54 210	211 529
Den Danske Bank VAR 12/49	11 896 940	12 149 130	252 190	33 264
Nordea Bank AB NBHSS 12/49	9 794 368	10 066 422	272 054	135 978
Sum obligasjoner	38 428 140	38 831 999	403 860	417 412

Tall i kroner	Kostpris	Markedsverdi	Urealisert	Påløpt rente
Obligasjonsfond				
Storebrand Global Fixed Inc & FX	18 810 869	20 149 223	1 338 354	
Danske Invest Norske Obligasjon Institusjon	30 071 910	29 426 442	-645 468	
DnB NOR Kreditobligasjon fond	5 276 787	5 363 441	86 655	
DnB NOR Obligasjon 20 III	10 712 735	10 429 180	-283 555	
DnB Obligasjon III	47 783 352	46 130 742	-1 652 610	
Sum obligasjonsfond	112 655 652	111 499 028	-1 156 624	0
Obligasjonsfond utland				
Schroder Global Corporate Bonds	21 825 949	22 578 373	752 424	0
Obligasjonsfond Emerging Market				
Schroder Emerging Market Debt Fund	28 343 600	28 608 988	265 388	0
High Yield Norge				
Dof ASA 09/11	10 000 000	10 198 000	198 000	64 342
DOF Subsea ASA FRN 09032011	8 000 000	7 293 600	-706 400	16 231
Fairstar Heavy Transport NV 08/09 FRN Call	1 000 000	970 000	-30 000	17 822
Hansa property Group ASA 07/10 FRN	5 000 000	3 500 000	-1 500 000	22 438
Sevan Drilling AS	2 985 000	2 640 000	-345 000	14 820
Verdibanken ASA 05/15	1 500 000	1 500 900	900	12 240
Cecon AS 07/12 11% USD	1 924 604	1 573 602	-351 002	39 752
Rubicon offshore 07/12	1 371 708	1 446 325	74 617	25 815
Sum obligasjoner High Yield Norge	31 781 312	29 122 427	-2 658 885	213 460

Tall i kroner	Kostpris	Markedsverdi	Urealisert	Påløpt rente
High Yield Obligasjonsfond Utland				
European Clean Energy Fund	8 693 053	8 635 979	-57 074	
Crystal FUND II	11 385 909	1 813 460	-9 572 449	
Crystal Opportunities Fund Offshore PTG SHS	3 956 136	4 691 209	735 073	
Solidus Investment Fund	4 725 540	4 717 565	-7 975	
Tetragon Credit Income Fund Ltd	12 533 656	4 899 266	-7 634 390	
Nordic Microcap	6 873 332	7 334 712	461 380	
Sum High Yield Obligasjonsfond Utland	48 167 626	32 092 191	-16 075 435	0
Sum Obligasjoner	281 202 279	262 733 006	-18 469 272	630 872
Sum verdipapirer før nedskrivning	1 359 739 115	1 227 432 019	-72 398 461	630 872
Verdiregulering verdipapirer	-79 137 515			
Verdiregulering urealiserte valutaeffekter	-3 550 476			
Sum verdiregulering	-82 687 991			
Sum verdipapirer etter nedskrivning	1 277 051 124	1 227 432 019	-72 398 461	630 872

NOTE 19 - KONSERNMELLOMVÆRENDE

TALL I 1000 KRONER	2009	2008	2007
Langsiktig fordring			
Rådhusgaten 1-3 KS	-	-	23 957
Clemens Eiendom KS	10 000	10 000	10 000
Clemens Kraft KS	8 000	-	-
Clemens Eiendomsutvikling KS	29 308	-	-
Eltosgodset AS	300	-	-
Eltosgodset Jerpen Granskafte AS	10 140	-	-
Sum langsiktig fordring konsern	57 748	10 000	33 957
Kortsiktig fordring			
Rådhusgaten 1-3 KS	619	651	2 048
Clemens Eiendom KS	866	297	297
Ovf Eiendom AS	1 000	1 000	-
Clemens Kraft KS	221	-	-
Sum kortsiktig fordring konsern	2 706	1 948	2 344

NOTE 20 - KONSOLIDERT REGNSKAP FOR 2009

Konsolidert regnskap for Opplysningsvesenets fond, Rådhusgaten 1-3 Eiendom AS, Rådhusgaten 1-3 KS, Rådhusgaten 1-3 AS, Ovf Eiendom AS, Clemens Eiendom KS, Clemens Kraft AS, Clemens Kraft KS, Ovf Eiendomsutvikling AS, Clemens Eiendomsutvikling KS, Eltosgodset AS og Eltosgodset Jerpen Granskafte AS.

TALL I 1000 KRONER	KONSERN	OVF
RESULTATREGNSKAP		
Gevinst ved salg av eiendom	94 537	119 392
Driftsinntekt	136 275	118 220
Annen driftsinntekt	15 533	14 061
Sum inntekter	246 345	251 673
Avskrivning varige driftsmidler	-17 629	-12 204
Lønn	-286	
Refusjon Forvaltningsorganet	-38 665	-38 665
Annen driftskostnad	-99 739	-86 022
Sum driftskostnader	-156 319	-136 891
Driftsresultat	90 026	114 782
Renteinntekt	23 618	24 076
Finansinntekter og utbytte verdipapirer	11 544	12 444
Gevinster og tap verdipapirer	36 477	36 477
Annen rentekostnad	-9 277	0
Annen finansinntekt/-kostnad	-2 509	-2 509
Netto finansinntekter	59 853	70 489
Årsresultat før skatt	149 879	185 271
Årets skattekostnad	294	
Årsresultat etter skatt	150 173	185 271
Herav minoritetsinteresser	-132	0

TALL I 1000 KRONER	KONSERN	OVF
BALANSE		
ANLEGGSMIDLER		
Immaterielle eiendeler	411	411
Utsatt skattefordel	1 823	0
Varige driftsmidler	696 606	438 608
Sum ikke-finansielle anleggsmidler	698 840	439 019
Investering i datterselskap	0	151 503
Investering i tilknyttet selskap	100	0
Investering i aksjer og andeler	1 478	0
Ansvarlig lån til datterselskap	0	57 748
Lån til tilknyttet selskap	50	0
Anleggsobligasjoner og selskapsandeler	56 658	56 658
Utlån til kirkelige formål	101 357	101 357
Sum finansielle anleggsmidler	159 643	367 266
Sum anleggsmidler	858 483	806 285
OMLØPSMIDLER		
Varer	330	330
Fordringer		
Kundefordringer	38 808	45 003
Fordring konsernselskap	0	2 706
Andre fordringer	33 559	30 655
Sum fordringer	72 367	78 364
Investeringer		
Aksjer	376 254	376 254
Eiendomsandeler	428 987	428 987
Obligasjoner	281 202	281 202
Andre finansielle instrumenter	273 296	273 296
Verdiregulering av verdipapirer	-82 688	-82 688
Sum investeringer	1 277 051	1 277 051

TALL I 1000 KRONER	KONSERN	OVF
Bankinnskudd og kontantekvivalenter	116 575	80 618
Sum omløpsmidler	1 466 323	1 436 032
Sum eiendeler	2 324 806	2 242 647
EGENKAPITAL		
Innskutt egenkapital		
Kapitalfond	2 108 244	2 108 244
Disposisjonsfond	19 096	19 096
Sum innskutt egenkapital	2 127 340	2 127 340
Opptjent egenkapital		
Udekket underskudd/tap	-95 005	0
Sum opptjent egenkapital	-95 005	0
Sum egenkapital	2 032 335	2 127 340
Herav minoritetsinteresser	3 818	0
GJELD		
Langsiktig gjeld		
Gjeld til kredittinstitusjoner	207 533	40 000
Sum langsiktig gjeld	207 533	40 000
Avsetning for forpliktelser		
Skogfond	3 647	3 647
Kortsiktig gjeld		
Leverandørgjeld	54 951	50 612
Skyldig offentlige avgifter	2 447	2 438
Annen avsetning for forpliktelser	16 727	16 272
Annen kortsiktig gjeld	7 167	1 884
Sum kortsiktig gjeld	81 292	71 660
Sum gjeld og forpliktelser	292 472	115 307
Sum gjeld og egenkapital	2 324 806	2 242 647

NOTE 21 - BIDRAG FRA FORRETNINGSOMRÅDENE OG BRUK AV MIDLER TIL FORVALTNING OG UTBYTTE

TALL I 1000 KRONER	2009	2008	2007
Forretningsmessige virksomhetsområder			
Finans	64 603	-179 134	152 150
Eiendom og festetomter	39 342	39 453	32 141
Skog og utmark	11 104	5 725	3 222
Eiendomsutvikling	25 034	-3 690	6 830
Kontoreiendommer	1 570	2 056	2 891
Småkraft	-970	-556	-309
Sum bidrag forretningsmessige virksomhetsområder (drift)	140 683	-136 146	196 925
Korreksjon salgskostnader og inntekt salg eiendomsutvikling	29 125	-101	10 484
Resultat til disposisjon for forvaltningsoppgaver og utbytte	111 558	-136 045	186 441
Forvaltningsmessige virksomhetsområder			
Prestebolig	-45 008	-49 803	-36 686
Ekstraordinært tilskudd til presteboliger	30 000	-	-
IKT	-30 637	-31 435	-32 767
Jordbruk	-33	-7 914	-1 042
Sum bruk av midler på forvaltningsområder (drift)	-45 678	-89 152	-70 495
Til disposisjon for finansielt utbytte	65 880	-225 197	115 946
Finansielt utbytte betalt	46 784	63 073	44 825
Til reserveoppbygging	19 096	-288 270	71 121

Bidrag fra forretningsområdene består av driftsresultat ekskl. salg av eiendom og hvor områdenes relative andel av overhead-kostnader er hensyntatt. For forretningsområdet Eiendomsutvikling er inntekter ved salg av eiendom inkludert i driftsresultatet (salg av eiendom er områdets formål) og tatt ut igjen ved beregning av hvilket resultat som skapes til bruk for forvaltning og utbytte (gevinster skal til kapitalfondet).

For forvaltningsområdene uttrykkes driftsunderskuddet basert på samme beregning som for forretningsområdene. I tillegg må det tas hensyn til at det hvert år foretas betydelige investeringer i de forvaltningsmessige områdene som medfører behov for likviditet.

Vår saksbehandler
Geir-Atle Monsen, 22 24 11 10
Vår dato 27.04.2010 Vår referanse 1.2 2010/00429-5
Arkivkode 680
Deres dato Deres referanse

Opplysningsvesenets fond
Postboks 535 Sentrum
0105 OSLO

Revisjon av regnskapet til Opplysningsvesenets fond for 2009

Riksrevisjonen har revisjonsansvaret for Opplysningsvesenets fond og Forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond, jf. hovedinstruks for forvaltningen av Opplysningsvesenets fond § 5-1. Ved avslutningen av den årlige revisjonen utsteder Riksrevisjonen et avsluttende revisjonsbrev (beretning) som representerer konklusjonene fra revisjonsarbeidet. Revisjonen blir først offentlig når Riksrevisjonen har rapportert om resultatene av revisjonen til Stortinget, jf. lov om Riksrevisjonen § 18.

Regnskapet til Opplysningsvesenets fond er revidert, og styret er orientert om resultatene av revisjonen.

Etter fullmakt

Thorgunn Nordstrand
avdelingsdirektor

Geir-Atle Monsen
seniorrådgiver

Kopi: Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet
Styret v/styrets leder Marvin Wiseth

Postadresse Postboks 8130 Dep 0032 Oslo   Kontoradresse Pilestredet 42 0167 Oslo   Telefon +47 22 24 10 00   Telefaks +47 22 24 10 01   E-post/Internett riksrevisjonen@riksrevisjonen.no www.riksrevisjonen.no   Bankkonto 7694 05 06774   Org.nr. 974760843

Forvaltningsorganet for Ovf

REGNSKAPSPRINSIPPER

Lønns- og personalrelaterte utgifter, reiseutgifter og leie og drift av kontorlokalene i Rådhusgaten 1-3 føres til utgift for Forvaltningsorganet. Det samme gjelder utgiftene knyttet til styrehonorar og øvrige utgifter i sammenheng med styrets arbeid. Forvaltningsorganets regnskap følger et modifisert kontantprinsipp. Det alt vesentlige av utgiftene, herunder lønn, føres etter kontantprinsippet. Det gjøres imidlertid avsetninger for å dekke utbetalinger påfølgende år til feriepenger og arbeidsgiveravgift. Forvaltningsorganet er medlem av Statens pensjonskasse. Forvaltningsorganets øvrige utgifter gjelder Opplysningsvesenets fond, og fondets refusjon til forvaltningsorganet i 2009 er lik de bokførte utgiftene som gjelder Ovf.

OVERSIKT OVER SAMLEDE KOSTNADER I 2009 SAMMENLIGNET MED DE TO FOREGÅENDE ÅR

Tall i 1000 kroner	Note	2009	2008	2007
Lønn og honorarer	1, 2, 3	29 804	28 499	25 247
Reiseutgifter		1 840	1 860	1 655
Kurs, opplæring og kjøp av tjenester		1 227	795	710
Maskiner, inventar og utstyr		532	496	375
Kontorrekvisita, porto og telefon		730	816	793
Husleie og drift lokaler		4 054	3 500	3 883
Andre kostnader		478	480	202
Sum	4	38 665	36 446	32 865

NOTE 1 SPESIFIKASJON AV LØNN OG HONORARER

	2009	2008	2007
Lønn og honorarer	22 924	22 955	20 085
Arbeidsgiveravgift og pensjonskostnader	6 290	5 489	4 664
Andre personalkostnader	590	55	498
Sum	29 804	28 499	25 247

NOTE 2 ANTALL ÅRSVERK

Forvaltningsorganet hadde 44 årsverk ved utløpet av 2009.

NOTE 3 YTELSER TIL LEDENDE PERSONER

Det ble i 2009 utbetalt kroner 1 129 542 i godtgjørelse til direktør. Godtgjørelsen omfatter innbetaling til pensjonsordning i Statens pensjonskasse. Pensjonsordningen følger vanlige regler og er tilsvarende som for øvrige ansatte i Forvaltningsorganet. Det eksisterer ingen forpliktelser utover lønn og styrehonorarer. Det er ikke avtale om særskilte pensjoner, lån, godtgjørelse eller sluttvederlag for ledende ansatte. Styrehonorarer utgjorde kroner 402 000 i 2009.

NOTE 4 MELLOMVÆRENDE MED OPPLYSNINGSVESENETS FOND

Det var ingen mellomværende mot Opplysningsvesenets fond pr. 31.12.09.

Naturalytelser

Opplysningsvesenets fond (Ovf) holder boliger for prester i Den norske kirke. Fondet yter IKT-tjenester til kirkelige organer og låner ut midler til ulike kirkelige formål. Dette er ytelser av ikke-finansiell art som bidrar til å oppfylle fondets forpliktelser.

I beregningen av ytelsen økonomiske verdi er det tatt utgangspunkt i antatt verdi ved markedsbasert omsetning sett i forhold til den faktiske betaling Ovff mottar. Forskjellen mellom markedsverdi og faktisk betaling betegnes som naturalytelse.

HUSLEIE PRESTEBOLIGER

Prestene i Den norske kirke har boplikt og betaler en lav (kroner 3.208 pr. måned i 2009) husleie for presteboligene. Dette er å anse som en form for kompensasjon for boplikten. Husleien fastsettes med virkning for ett år av gangen. Avtalen mellom Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet og Presteforeningen innebærer at Ovff er bundet til å leie ut på vilkår som medfører en lavere samlet inntekt enn dersom leietakerne kunne velges fritt. Det er utarbeidet et estimat for den markedsbaserte husleien. Estimater er basert på ulike forutsetninger hva angår boligens størrelse, standard og lokalisering. For 2009 er estimatet basert på antall boliger og husleie (kr. pr. kvm/år) slik dette fremkommer i tabellen nedenfor.

Ut fra ovennevnte forutsetninger er markedsleien for 2009 estimert til 47,7 millioner kroner. Den maksimale (gitt 100 % utleie til enhver tid) leieinntekten for samme år er beregnet

til rundt 16,8 millioner kroner basert på den avtalebaserte husleien fondet mottar pr. bolig og antall boliger som kan leies ut. Naturalytelsen knyttet til presteboliger utgjør således 30,9 millioner kroner for 2009.

I tillegg kommer at fondet hvert år anvender store midler knyttet til vedlikehold, drift og oppgradering av presteboligene. For 2009 utgjorde dette nærmere 85 millioner kroner.

DATATJENESTER

Fondet yter datatjenester til rundt 500 brukere. Disse er lokalisert i og utenfor Kirkens hus i Oslo. Fondets egne ansatte og ansatte hos tjenesteleverandørene Statskog SF og Norskog omfatter rundt 80 brukere. Dette tilsier at det alt vesentlige av det totale antall brukere befinner seg utenfor Opplysningsvesenets fond. Kirkerådet, bispedømmerådene og Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider representerer de største brukermiljøene utenfor fondet. Det betales ikke vederlag for datatjenestene som ytes fra Ovff. Et kostbasert prinsipp for verdsettelse av datatjenester som ytes til andre enn Opplysningsvesenets fond (herunder de nevnte tjenesteleverandører) tilsier at verdien for 2009 kan settes til rundt 13 millioner kroner. Ved beregning av

denne verdien er tatt hensyn til kostnader og andel av avskrivninger som ikke kan henføres til Ovff. Det er anvendt et gjennomsnittsprinsipp for beregning av de nevnte virksomhetenes relative andel av de totale IKT-kostnadene.

UTLÅN TIL KIRKELIGE FORMÅL

Fondet yter lån til kirkelige formål og til kommunale presteboliger. Lånene gis på vilkår som er gunstigere enn hva låntakerne antas å kunne oppnå i markedet. For beregning av verdien av subsidiert rente, er lagt til grunn at 3 mnd. NIBOR + 1,5 % uttrykker markedsrenten. Naturalytelsen blir beregnet som forskjellen mellom markedsrente og fondets vilkår. For utlån til kirkelige formål har gjennomsnittrenten i 2009 vært 3,2 %, mens den for utlån til kommunale presteboliger har vært 3,75 % i gjennomsnitt. Samlet utgjør verdien av subsidiert rente i 2009 rundt 1,3 millioner kroner.

SAMLET VERDI AV NATURALYTELSER

Tabellen nedenfor viser samlet verdi av naturalytelser fra Opplysningsvesenets fond beregnet som redegjort for over og for perioden 2006-2009.

Type bolig	Distrikt		By		Pressområde	
	Antall	Husleie	Antall	Husleie	Antall	Husleie
Høy standard	83	472	28	1 423	16	1 897
Middels standard	234	472	26	948	26	1 423
Lav standard	17	238	4	472	0	948

SAMLET VERDI NATURALYTELSER

TALL I 1000 KRONER	2009	2008	2007	2006
Presteboliger	30 900	30 000	26 500	26 300
IKT-tjenester	13 000	12 400	12 000	6 500
Utlån	1 300	2 100	1 400	2 000
Sum naturalytelser	45 200	44 500	39 900	34 800

SØR-ODAL PRESTEGÅRD

FOTO: Jiri Havran: omslag, side 2-7, 19, 33, 42, 65. Judy Velle Hafredal side 12, Ilja Hendel/Scanpix creative side 15, 31. Aleksander Leksi/TR reklamebyrå side 17. Haaken Christensen side 21. Bård Gudim side 23. Henrik Didriksen side 27. Kai Jensen/Scanpix creative side 29. Yvonne Holth side 38, 39.

TEKST OG DESIGN: JVH/OVF. TRYKK: Bergersen